

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Truyện Thơ
Tâm Minh Ngô Tăng Giao

Tranh
Trường Quán

DIỆU PHƯƠNG xuất bản

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Truyện thơ

Tâm Minh Ngô Tăng Giao

Tranh

Trương Quán

DIỆU PHƯƠNG

Soạn giả không giữ bản quyền
Hoan nghênh tái bản
hoặc phổ biến dưới bất kỳ hình thức nào khác.

Lời nói đầu

Đức Phật có rất nhiều đệ tử. Nhưng khi đề cập đến các vị đệ tử xuất sắc, vượt trội với những sở trường và hạnh nguyện mang những nét đặc thù khác biệt nhau thời người ta thường nhắc đến “Mười Vị Đệ Tử Lớn” (Thập Đại Đệ Tử) của đức Phật được liệt vào hàng đệ nhất, kể ra như sau:

1. Tôn giả Xá Lợi Phất,
trí tuệ siêu việt nhất.
2. Tôn giả Mục Kiền Liên,
thần thông quảng đại nhất.
3. Tôn giả Phú Lâu Na,
giảng sư thuyết pháp tài giỏi nhất .
4. Tôn giả Tu Bồ Đề,
thể nhập diệu lý “không” đệ nhất.
5. Tôn giả Ca Chiên Diên,
luận sư lỗi lạc nhất.
6. Tôn giả Đại Ca Diếp,
tu khổ hạnh mẫu mực nhất .
7. Tôn giả A Na Luật,
mắt trời thấy suốt, thiên nhãn đệ nhất.
8. Tôn giả Ưu Ba Li,
mô phạm, uy tín và trì giới nhất.
9. Tôn giả A Nan,
nghe nhiều, nhớ kỹ và đa văn nhất.
10. Tôn giả La Hầu La,
oai nghi, tế hạnh nhất.

Đây là danh sách được coi là tiêu biểu do người đời sau chọn lựa. Chính các vị đệ tử này đã nhiệt tâm đóng góp rất nhiều công lao vào trong việc hoằng dương chánh pháp.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Mười vị đệ tử lớn kể trên đại diện cho đủ mọi thành phần trong xã hội thời đó và tỏ ra khác biệt nhau về mọi phương diện nhưng khi gia nhập vào Tăng đoàn thời hoàn toàn bình đẳng và được kính trọng như nhau:

- Ba tôn giả A Na Luật, A Nan và La Hầu La xuất thân là các vương tôn công tử thuộc giai cấp vua chúa lãnh đạo đầy quyền uy thống trị.

- Hai tôn giả Đại Ca Diếp và Ca Chiên Diên xuất thân từ giai cấp Bà La Môn, danh phận cao, giàu có nhất.

- Hai tôn giả Xá Lợi Phất và Mục Kiền Liên đã từng là các học giả giỏi giang, lãnh tụ của một hệ phái ngoại đạo được rất nhiều người theo.

- Hai tôn giả Phú Lâu Na và Tu Bồ Đề thuộc giai cấp phú thương, nghiệp chủ.

- Riêng tôn giả Ưu Ba Li thời xuất thân từ giai cấp thấp kém, nô lệ, cùng đinh, nghèo khổ và thất học.

Truyện tích về mười vị tôn giả có rất nhiều chi tiết không thể ghi chép lại cho đầy đủ nơi đây. Soạn giả chỉ tóm lược và ghi lại một số dữ kiện chính yếu tiêu biểu mà thôi. Các truyện về từng vị đệ tử đã lần lượt được phổ biến trong thời gian qua. Nay soạn giả gom lại thành một tuyển tập duy nhất sau khi đã nhuận sắc lại chút ít. Truyện được kể lại bằng thể thơ “lục bát” với ngôn từ bình dị để người đọc dễ hiểu, dễ nhớ và dễ thuộc.

Ước mong rằng sách sẽ giúp cho người đọc hiểu rõ về cuộc đời, phẩm hạnh và đạo nghiệp của các vị đệ tử lớn của đức Phật hầu giúp ích phần nào trong công phu tu học của chính mình để có thể noi theo đó mà trở nên con người hoàn thiện trên bước đường phụng sự đạo pháp và tiếp tay xây dựng xã hội thêm thanh tịnh và an lạc.

Diệu Phương
2012 & 2016

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả XÁ LỢI PHẬT

Tôn Giả XÁ LỢI PHÁT

1- TRƯỚC VÀ SAU KHI RA ĐỜI

Miền Nam Ấn Độ một thời
Cách thành Vương Xá chỉ vài dặm thôi
Quê hương đó chính là nơi
Chàng Xá Lợi Phát ra đời thuở xưa,
Phụ thân là một luận sư
Bà La Môn giáo kể như giỏi tài,
Khi chàng còn trong bào thai
Mẫu thân tâm trí thấy hơi khác thường
Trở nên linh mẫn vô cùng
Thật là điềm lạ đáng mừng biết bao!
Khi chàng lên tám tuổi đầu
Thời bao kinh sử đã lầu thông ngay
Lại thêm ăn nói giỏi thay
Rất là lanh lợi ai đây sánh cùng.
Một hôm tiệc lớn bất thường
Người ta khoản đãi quốc vương, đại thần
Luận sư, thái tử dự phần
Thế mà cậu bé cả gan bước vào
Xá Lợi Phát tám tuổi đầu

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Leo ngồi tranh chỗ có đầu ngại gì
Thế rồi các vị khách kia
Nhận ra cậu bé nói nghe khác thường
Vớ bao nghĩa lý tinh tường
Ngôn từ khúc triết, rõ ràng, uyên thâm
Mọi người kinh ngạc vô ngần
Trăm bề bái phục, muôn phần ngợi khen.

2- BẠC THẦY CHÂN CHÍNH

Xá Lợi Phát lớn dần lên
Thân hình cao lớn, dáng hiên, thông minh
Mắt có thần, rất tinh anh
Tác phong học giả trừ danh khác người.
Khi chàng tới tuổi hai mươi
Bèn xin phép được xa rời song thân
Đi chu du khắp xa gần
Tìm thầy học đạo lòng thầm thiết tha.
Thầy đầu tiên San Xà Da
Chàng theo học ít ngày qua với thầy
Rồi chàng chợt nhận thấy ngay
Rằng thầy không có đủ đầy khả năng
Thỏa lòng ước vọng của chàng
Nên chàng từ giã lên đường ra đi.
Bấy giờ trong số bạn bè
Có người tri kỷ, rất chi tâm đầu
Mục Kiền Liên bạn thân lâu
Chàng bèn tâm sự nào đâu ngại ngùng
Mục Kiền Liên cũng tán đồng
Cho rằng trên thế gian không có người
Đủ tài dạy họ nữa rồi
Hai chàng quyết định tức thời lập nên
Một trường học mới trong miền
Nhận môn sinh đến dạy riêng chốn này.

*

Thế rồi cho đến một ngày
Xá Lợi Phát chợt gặp ngay một người

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Đang đi khát thực thành thời
Về thời nghiêm túc, đáng thời oai nghi
Thông minh, thanh tịnh, từ bi
Chàng nhìn, thắc mắc, tức thì đến bên
Hỏi thăm cung kính ngay liền
Thầy tu hoan hỉ thuận duyên thốt lời:
“Phật Thích Ca là thầy tôi
Dạy cho giáo lý tuyệt vời cao siêu
Tôi không đủ sức nói nhiều
Chỉ xin đọc lại ít điều tinh anh
Rằng: ‘Muôn vật từ duyên sinh
Cũng từ duyên đó mà thành diệt đi!’”
Rồi thầy tu nói cho nghe
Rằng Phật từng dạy rất chi tinh tường:
“Mọi hành nghiệp đều vô thường
Thảy đều sinh diệt thảm thương não nề,
Khi sinh diệt chấm dứt đi
Niết bàn an lạc tức thì hưởng vui!”
Nghe thầy tu nói dứt lời
Chàng Xá Lợi Phất tâm thời ngộ ngay
Nhân sinh, vũ trụ lâu nay
Chàng từng nghi hoặc, giờ đây hiểu rành.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Chàng về thuật lại ngọn ngành
Cho Mục Liên rõ điều mình vừa nghe
Cả hai vui sướng đề mê
Nghĩ tìm ra được hướng đi rõ ràng
Bậc tôn sư với đạo vàng
Đó là đức Phật vô vàn kính thương.
Họ cùng quyết định lên đường
Trúc Lâm tu viện vội vàng tìm qua
Để xin đức Phật Thích Ca
Từ bi cho họ xuất gia theo Ngài.
Phật hoan hỉ nhận cả hai
Biết tương lai họ là người giỏi giang
Khả năng truyền bá đạo vàng
Cho bao đệ tử và hàng chúng sanh.

3- XÂY CẤT TU VIỆN KỲ VIÊN

Từ khi theo Phật tu hành
Thầy Xá Lợi Phất vang danh cửa Thiền
Tăng đoàn uy tín tăng thêm
Phật luôn tin cần cho nên cử thầy

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Đi lên miền Bắc xứ này
Để mà giáo hóa dân ngay trong vùng
Đồng thời giám đốc công trường
Cất xây tu viện địa phương cúng dường
Do ông Tu Đạt hiển dăng
Nơi thành Vương Xá hiện đương tiến hành.
Rất đông ngoại đạo bất bình
Kéo nhau phản đối công trình nói trên,
Họ đâu có để thầy yên
Thách thầy tranh luận đôi bên tỏ tường,
Ông Tu Đạt lo vô cùng
Riêng thầy lại rất vui mừng nhận ngay
Muốn nhân cơ hội tốt này
Hoàng dương giáo pháp tại đây giúp đời.
Luận sư ngoại đạo nhiều người
Cử ra đối chất, có tài đua tranh
Thầy Xá Lợi Phất một mình
Nhưng mà trí tuệ tinh anh hàng đầu
Lại thêm thấu hiểu đạo màu
Công khai tranh luận ai đâu sánh cùng
Nghe thầy đối đáp hào hùng
Vạch ra chân lý Phật từng tuyên dương
Phía bên ngoại đạo nghe xong
Chân tâm bừng sáng phục tùng theo ngay
Cùng bao quần chúng vùng này
Quy y Tam Bảo lòng đầy niềm tin
Thế là tu viện Kỳ Viên
Hoàn thành tốt đẹp nơi miền phương xa.

4- KÊU GỌI TỖ KHEO LẠC LỎI

Một thời Đề Bà Đạt Đa
Người em họ Phật tỏ ra mê mờ
Âm mưu phản bội bất ngờ
Nhiều phen hại Phật nhưng mà không xong
Tỳ kheo một số theo ông
Còn ham lợi lộc, chưa thông đạo màu.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Một hôm họ tụ họp nhau
Thầy Xá Lợi Phất bỗng đâu tới liền
Về uy nghi, dáng trang nghiêm
Thầy nhìn đại chúng rồi lên tiếng rằng:
“Tu hành theo ánh đạo vàng
Chớ ham mong nhận thập phương cúng dường
Chớ ham vật chất tầm thường
Hãy mau tỉnh ngộ theo đường chân tu
Học điều Phật dạy từ xưa
Để mau thoát khổ, vượt bờ tử sinh!”
Rồi thầy thuyết giảng nhiệt tình
Vạch ra chân lý tinh anh pháp màu
Soi đường giác ngộ tối cao.
Tỳ kheo lạc lối từ bao lâu rồi
Tỉnh ra, quỳ xuống tức thời
Cùng nhau sám hối thốt lời thành tâm
Theo thầy Xá Lợi Phất luôn
Trở về lại với Tăng đoàn trước đây.
Phật hoan hỉ khen ngợi thầy
Công lao to lớn dựng xây Tăng đoàn.

5- NẾU GƯƠNG NHẮN NHỤC

- Thầy thường nhẩn nhục vô vàn
Một lần thầy chẳng có căn phòng nào
Để mà an giấc đêm thâu
Tỳ kheo chiếm hết còn đâu phần thầy,
Thầy bình yên ra gốc cây
Suốt đêm tĩnh tọa nơi đây chẳng phiền
Dù là trưởng lão cao niên
Thầy luôn nhường nhịn! An nhiên vô bờ!
- Thầy cùng với La Hầu La
Một ngày khát thực đi ra cổng thành
Một tên vô lại lưu manh
Vung tay lấy cát cổ tình ném qua
Vào bình bát La Hầu La
Rồi dùng gậy đánh thật là đốn đau

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Trò thời nổi giận lên mau
Thầy bèn khuyên nhủ: “Giận đâu ích gì
Con nên trái lòng từ bi
Đem tình thương xót hướng về chúng sinh!”
- Một hôm có kẻ cố tình
Manh tâm khiêu khích, chạy nhanh đến thầy
Nhắm vào lưng đánh thẳng tay
Mạnh như trời giáng! Thân gầy lao đao!
Thầy Xá Lợi Phất nhin đau
Thản nhiên tiếp tục cúi đầu bước đi
Không hề bực bội chút gì
Kẻ kia kinh ngạc, tức thì hối ngay
Vội vàng quỳ lạy trước thầy
Ăn năn xin lỗi, lòng đầy xót xa:
“Con vừa trải nghiệm thấy ra
Gương thầy nhẫn nhục quả là quý thay
Con xin được cung thỉnh thầy
Ghé qua nhà để con đây cúng dường!”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy hoan hỉ trải tình thương
Theo về nhà kẻ hoàn lương quẩn gi
Nhưng rồi một đám đông kia
Nổi sân kéo tới tức thì bao vây
Muốn trừng trị kẻ đánh thầy
Thầy bèn can gián, tỏ bày đôi câu:
“Người này biết sám hối mau
Khỏi cần trị tội! Còn đâu lỗi lầm!”

6- TU HỌC KHÔNG THỐI CHUYỂN

- Thầy Xá Lợi Phát phát tâm
Ghi trong câu chuyện tiền thân lâu rồi
Thầy thường bố thí cho người
Ruộng vườn, nhà cửa và tài vật luôn
Hy sinh đến cả tấm thân
Sáu mươi tiểu kiếp qua dần trước kia
Đường tu học mãi từ bi
Không hề thối chuyển chút chi trong lòng.
- Thầy thường tỏ lượng khoan dung
Có Tỳ kheo nọ bỗng dựng vu rằng
Bị thầy lăng nhục xoắn xắn
Thầy bèn trình Phật rõ ràng đầu đuôi
Rằng thầy tuổi gần tám mươi
Nguyện hiến như đất, nước nơi cõi trần
Đồ dơ ai đổ xuống thân
Cũng luôn chịu đựng nhục nhằn quẩn chi,
Tựa như mặt đất hiền kia
Và như nước sạch chảy đi xuôi dòng
Dù đồ dơ bẩn vô cùng
Người ta đổ xuống cũng không hề gì,
Có đâu lại dám khinh khi
Nỡ nào nhục mạ thầy kia nặng nề!
Tỳ kheo vu cáo vội quỳ
Thốt lời sám hối rất chi chân tình.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

7- HÀNH TRÌ LỜI PHẬT DẠY

- Một lần khát thực ngoại thành
Thầy cùng đệ tử khi quanh trở về
La Hầu La chẳng vui chi
Thức ăn khát thực có gì đủ đâu
Riêng phần thầy đủ biết bao
Nhưng thầy sơ ý có nào lưu tâm.
Phật hay chuyện mới dạy luôn:
“Thức ăn, lợi lộc nên phân chia đều
Tinh thần hòa ái nên theo
Tỷ kheo trẻ tuổi cần nhiều quan tâm!”
Trong lòng cảm kích vô ngần
Thầy Xá Lợi Phất nguyện tuân theo liền.
- Một lần thầy vững lòng tin
Khi nghe Phật dạy: “Nơi miền phương xa
Có đức Phật A Di Đà
Chủ trì thế giới thật là vui thay
Có tên Cực Lạc xưa nay
Cõi này muôn vật đủ đầy tốt tươi
An lành, vui thú tuyệt vời,
Chúng sinh nếu muốn về nơi chốn này
Phải vun trồng phước đức ngay
Nhất tâm trì niệm hàng ngày thiết tha
Danh hiệu Phật A Di Đà
Cầu ngài tiếp dẫn khi mà vãng sinh
Về nơi thế giới an bình
Thoát vòng khổ não tử sinh luân hồi!”
Pháp môn Phật dạy vừa rồi
Thầy cùng đại chúng suốt đời tán dương.

8- NGỌI KHEN MỘT CÁI CHẾT ĐẸP

- Một lần thiền định trong rừng
Thầy nghe vang tiếng hải hùng vọng ra

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Trong hang núi nọ không xa
Tới nơi thầy thấy đó là nạn nhân
Một Ni sư sắp thiệt thân
Vì con rắn độc vô ngần cắn chân,
Đón chờ cái chết tới gần
Ni sư nay bỗng sắc thần an nhiên
Không còn hốt hoảng gì thêm
Trở nên bình thản, lặng yên lần tràng.
Mọi người thắc mắc ngỡ ngàng
Thầy Xá Lợi Phát nhẹ nhàng dạy ngay:
“Ni sư đạt đạo lâu nay
Bình tâm xem cái chết này như không
Khi tâm ý điều phục xong
Đón đau thể xác đều cùng tiêu tan
Nhìn tướng trạng của thể gian
Bằng con mắt tuệ vô vẩn an nhiên
Vượt ngôi nhà lửa ngay liền!”
Mọi người tán thán, lặng im, nguyện cầu.

9- NHẬP KIM CƯƠNG ĐỊNH

Thầy Xá Lợi Phát buổi nào
Lặng ngồi nhập định núi cao ven rừng
Thầy đang nhập định kim cương
Có hai con quỷ bỗng dựng đến gần
Một con hung ác dữ dằn
Một con thối lại vô vẩn hiền lương
Chợt con quỷ dữ nói rằng:
“Đầu Sa môn thật dễ dàng đánh sao
Chỉ cần một cú đập vào
Nát ngay như cám có nào khó khăn!”
Quỷ hiền vội vã can ngăn:
“Ác thời vĩnh viễn trầm luân nẻo nề
Khổ đau nghiệp báo muôn bề!”
Nhưng mà quỷ dữ chẳng nghe chút nào
Nhắm vào thầy, đứng đỉnh đầu
Vung tay đánh xuống thật mau bạo tàn.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy đang nhập định nghiêm trang
Cầm như lá rụng nhẹ nhàng mà thôi
Thầy bèn xả định tức thời
Thấy ngay ác quỷ đầy người máu me
Quỷ liền sau đó thăm thê
Đọa vào địa ngục có hề thoát đâu.
“Kim cương định” thật nhiệm màu
Toát ra thần lực lớn lao vô cùng
Nếu không thầy chắc mệnh chung
Vì khi quỷ đánh núi thường vỡ đôi.

10- XIN NHẬP NIẾT BÀN TẠI CỔ HƯƠNG

Một hôm Phật báo mọi người
Ngài ba tháng nữa nhập nơi Niết bàn
Mọi người sửng sốt bàng hoàng
Thầy Xá Lợi Phất muôn vàn xót thương,
Thầy thiền định, quán niệm rằng:
“Trong thời quá khứ thông thường diễn ra
Đệ tử chư Phật gần xa
Nhiều hàng thượng thủ không chờ đợi thêm

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Trước chư Phật, nhập diệt liền
Thật là tốt đẹp! Minh nên theo đường!"
Thầy xin Phật nhủ lòng thương
Cho thầy được nhập Niết bàn sớm hơn
Nhập vào trước cả Phật luôn
Tại nơi làng cũ quê hương mẹ già
Thầy xin nhập diệt tại nhà
Trong căn phòng cũ ấu thơ sinh thời.
Nghe lời thỉnh nguyện êm xuôi
Phật bèn hoan hỉ nhận lời ngay thôi
Phật thọ ký cho thầy rồi
Nói: "Thầy thành Phật trong đời vị lai
Hiệu là Hoa Quang Như Lai
Để rồi giáng thế giúp người trầm luân."
Nói xong Phật bảo chư Tăng
Tiễn đưa thầy lúc lên đường về quê.

*

Giã từ đại chúng ra đi
Thầy Xá Lợi Phất quay về làng ngay
Đã lâu xa vắng chốn này
Cho nên thân mẫu nơi đây vui mừng
Đón thầy vào ở căn phòng
Nơi thời thơ ấu thầy từng sinh ra.
Khi thầy thưa với mẹ già

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Ý mong nhập diệt, lìa xa cõi trần
Cụ bà kinh hoảng vô ngần
Thầy bèn trấn tĩnh mẫu thân, thưa rằng:
“Con vui nhập cõi vĩnh hằng
Tâm con giờ đã hoàn toàn tịnh thanh
Bình yên, sáng suốt, tinh anh
Niết bàn thường trú an lành xiết bao
Đó là hạnh phúc lớn lao
Đâu như cái chết buồn đau thông thường.”
Mẫu thân chợt hiểu lời vàng
Trong tâm phát khởi rộn ràng niềm vui.

11- NIẾT BÀN

Nửa đêm hôm ấy khắp nơi
Dân làng nghe được tin thời kéo nhau
Đến thăm thầy suốt đêm thâu,
Vua A Xà Thế cùng bao triều thần
Sáng ghé thăm rất ân cần.
Thầy Xá Lợi Phất bình tâm thốt lời:
“Tôi nay tám chục tuổi rồi
Xuất gia đã quá bốn mươi năm trường
Đời này gặp Phật đáng mừng
Được thêm tinh tấn tu trong cửa Thiền
Biển Phật pháp rộng vô biên
Rất nhiều cửa báu phải nên kiếm tìm
Hôm nay tôi quyết tiến thêm
Nhập vào cảnh giới tịnh yên Niết bàn
Không còn sinh diệt xoay vần
Cám ơn quý vị tiễn chân sáng này!”
Nói xong tôn giả nhẹ xoay
Nằm nghiêng bên trái! Sắc đầy thanh thoi
An trú trong đại định rồi
Thế là tôn giả nhập nơi Niết bàn.

*

Nhà vua cùng các quần thần
Và cùng đại chúng vô ngần cảm thương

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Trong lòng bội phục tột cùng
Thầy đều bộc lộ vẻ cung kính thầy.

12- TINH THẦN VĨNH VIỄN TẠI NHÂN GIAN

Sau khi nhập diệt bảy ngày
Nhục thân tôn giả giờ này chuyển đi
Tới giàn hỏa dựng uy nghi
Để rồi làm lễ trà tì tại đây,
Lễ xong xá lợi của thầy
Đem về chỗ Phật ngự ngay tức thì,
Thầy A Nan quá sầu bi
Khóc to thành tiếng rất chi não nùng
Phật lên tiếng an ủi chung:
“Thế gian thật tướng vô thường xưa nay
Cũng như sinh diệt vẫn xoay
Vốn là đạo lý đời này mà thôi,
Không bao lâu nữa tới thời
Như Lai cũng nhập vào nơi Niết bàn
Nhưng mà chánh pháp vẻ vang

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hãy còn nguyên vẹn! Hãy nương dựa vào!”

Ôm bình xá lợi hồi lâu

Phật khen ngợi mãi trước sau đẹp lời:

“Thầy Xá Lợi Phất sinh thời

Là người trí tuệ tuyệt vời biết bao

Chứng ngộ pháp tánh tối cao

Chiêu hàng ngoại đạo công lao viên thành

Tuyên dương chánh pháp nhiệt tình

Luôn luôn dũng mãnh và tinh tấn hoài

Dứt trừ khổ não trần ai

Đạo quả giải thoát chứng ngay rõ ràng!”

Trước bình xá lợi ánh vàng

Mọi người đánh lễ nghiêm trang cúi đầu.

Dù viên tịch, muôn đời sau

Tinh thần tôn giả có đâu phai tàn

Mãi tồn tại ở thế gian,

Trí tuệ siêu việt nhất hàng chư tăng.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả MỤC KIỀN LIÊN

Tôn Giả MỤC KIỀN LIÊN

1- NGUYỆN CHỨNG THẦN THÔNG

Mục Kiền Liên vốn xuất thân
Con ông trưởng giả vô ngần giàu sang
Ông cha tu rất đàng hoàng
Nổi danh đạo đức xóm làng biết tên,
Nhưng bà mẹ thời luân phiên
Làm điều ác đức cho nên trong đời
Gây nhiều nghiệp nặng tày trời
Kiếp sau quả báo vào nơi đọa đầy.
Riêng Mục Liên nổi tiếng thay
Thông minh, hiểu thảo lại đầy lòng nhân
Can trường, cương nghị, lạc quan
Thấy điều bất chính là can thiệp liền.

*

Trong tiền kiếp Mục Kiền Liên
Làm nghề chài lưới ở miền biển khơi
Bắt tôm bắt cá sinh nhai
Một hôm tâm niệm tức thời phát sinh
Rằng nghề này không tốt lành
Cho nên chàng đã quyết tình đổi thay,
Và rồi sau đó ít ngày
Chợt chàng thấy một người hay đi về
Đó là đức Phật Bích Chi
An nhiên, tự tại, uy nghi tuyệt vời.
Chàng sinh tâm cung kính ngài
Một hôm cung thỉnh về nơi xóm nhà
Cúng dường cơm nước, hương hoa
Xong ngài hóa độ cho gia đình chàng,
Ngài không giảng pháp bình thường
Mà chuyên sử dụng con đường thần thông
Ngài bèn nhảy lên hư không
Xoay quanh phải trái, lộn vòng trước sau

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Chàng nhìn khâm phục biết bao
Âm thầm thành kính nguyện cầu ước mong
Kiếp sau tu chứng thần thông,
Quả nhiên được thỏa nguyện trong đời này
Thần thông chứng đắc được ngay
Khi quy y Phật lòng đầy thiết tha.

2- BẮC CẦU ĐƯA PHẬT QUA SÔNG

Trong Tăng đoàn Phật Thích Ca
Chứng thần thông giỏi tính ra lắm người
Mục Kiền Liên được đương thời
Suy tôn hạng nhất trong nơi tu hành,
Tai thầy nghe rõ âm thanh
Dù âm thanh đó mặc tình gần xa,
Mắt thầy nhìn thấu suốt qua
Dù cho cảnh vật rất là khuất che,
Đường xa vạn dặm xá chi
Thầy đi khoảnh khắc tức thì tới nơi.
Trong việc hành hóa ở đời
Thầy luôn giúp Phật với tài thần thông.
Có lần dân chúng rất đông
Hợp nhau bày tiệc cúng dường lớn lao
Mời bao giáo phái khác nhau
Thỉnh cả vua với biết bao đại thần
Tiệc thời dọn bên kia sông
Mục Kiền Liên đến dự phần đầu tiên
Lát sau nước bỗng dâng lên
Bao người ngoại đạo thấy liền chịu thua
Qua sông không được đành chờ,
Chợt đâu thầy thấy Phật và chư Tăng
Từ phía xa, thầy vội vàng
Dùng thần lực để bắc ngang một cầu
Thế là ngoại đạo tranh nhau
Leo lên cầu trước có đâu ngại ngần
Nhưng vừa đi đến nửa chừng
Thời cầu bị gãy vô cùng hiểm nguy

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Mọi người rớt xuống sông kia
Kêu la cầu cứu thảm thê hãi hùng
Nhưng khi Phật tới bên sông
Thờì cầu lại hiện ra vòng bên trên
Phật cùng Tăng chúng bước lên
Còn người dưới nước nổi chìm dòng sâu
Thầy thương cảm vớt lên cầu
Cho theo gót Phật được mau qua bờ
Qua xong cầu lại bất ngờ
Hoàn toàn biến mất thật là lạ thay,
Tu sĩ ngoại đạo lúc này
Thấy đều tỉnh ngộ thấy ngay phần mình
Chỉ như bóng tối lung linh
Phật thời rạng ánh bình minh khắp miền.

3- CÙNG PHẬT TƯƠNG KIẾN TRONG THIỀN ĐỊNH

Một lần thầy Mục Kiền Liên
Cùng Xá Lợi Phát ngồi thiền phương Nam

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hai thầy ở tại Trúc Lâm,
Phật thời phương Bắc xa xăm khác miền
Ngài ở tu viện Kỳ Viên.
Đêm nay thầy Mục Kiền Liên lại thiền
Thầy luôn luôn tu học thêm
Rất là tinh tấn và chuyên cần hoài
Trong khi thiền định bữa này
Có điều thắc mắc nên thầy tìm qua
Tới miền phương Bắc nẻo xa
Trước là thăm Phật sau là học thêm
Nhờ Ngài chỉ dạy suốt đêm
Cho dù xa cách đôi miền Bắc Nam
Vì thần thông thầy giỏi giang
Thiên nhãn, thiên nhĩ dễ dàng phát huy
Nên dù thầy chẳng cần đi
Vẫn hầu chuyện Phật bất kỳ ở đâu.
Thầy Xá Lợi Phất hôm sau
Nghe xong ca ngợi với bao chân thành
Cả hai bạn đạo tu hành
Cũng là bạn học thăm tình! Hiếm thay!

4- AI THẦN THÔNG BẠC NHẤT

Đức Phật thuyết pháp một ngày
Chư Tăng tụ họp hôm nay đông người
Thầy Xá Lợi Phất vắng thôi
Phật truyền một vị tới nơi mời về
Nơi thành Xá Vệ xa kia,
Thầy Mục Liên được cử đi thỉnh mời
Tuy rằng xa cách đôi nơi
Nhờ thần thông giỏi thầy thời quản chi.
Hai thầy gặp gỡ cận kề
Thầy Xá Lợi Phất có gì vội đâu
Bày trò trắc nghiệm cùng nhau
Lấy ra dải áo ném mau xuống thềm
Nhờ thầy Mục Liên lượm lên
Kết dây dài chắc và bền kể chi,

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy Xá Lợi Phất tức thì
Cột dây quanh núi Tu Di mấy vòng,
Thầy Mục Liên dùng thần thông
Dễ dàng đỡ núi lên không khó gì.
Thầy Xá Lợi Phất thâu về
Quanh pháp toà Phật dây kia cột vào,
Lần này dù cố biết bao
Thầy Mục Liên khó thể nào chuyển lay
Pháp toà Phật vững chắc thay,
Thầy Xá Lợi Phất nhân đây nói rằng:
“Chúng ta thần lực giỏi giang
Trở tài lay chuyển dễ dàng Tu Di
Nhưng pháp toà Phật uy nghi
Không làm sao nhích được đi chút nào
Hôm nay thử nghiệm xem sao
Nhận chân thần lực từ bao lâu rồi!
Chúng ta về hầu Phật thôi
Sư huynh bay trước, tôi thời theo đi!”
Thầy Mục Liên vội trở về
Thần thông sử dụng nên chi lẹ làng
Tới nơi thầy thật ngỡ ngàng
Thấy thầy Xá Lợi Phất sang đây rồi
Đi sau, tới trước lạ đời

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Ở bên cạnh Phật đang ngồi thành thoi.
Phật giải thích cho hai người:
“Thần thông bậc nhất trong nơi Tăng đoàn
Thầy Mục Liên vượt trội hơn
Chỉ vì thầy chẳng vội vàng quay lui,
Còn thầy Xá Lợi Phật thời
Là người trí tuệ lớn ai sánh cùng!”

5- DỜI NÚI HÓA ĐỘ NGOẠI ĐẠO

Thầy Mục Liên giỏi thần thông
Một lần được phái đến vùng xa xăm
Nơi đây dân chúng, vua, quan
Đều theo ngoại đạo bao năm nay rồi
Nhiều người ngoại đạo cũng tài
Cũng thần thông giỏi nên người theo tin.
Tới vương quốc rộng lớn trên
Thầy nhìn xuống chợt thấy liền đám đông
Ngồi vòng quanh núi giữa đồng
Đang dùng thần lực để cùng hè nhau
Mong di chuyển quả núi cao
Thần thông ngoại đạo có đâu tầm thường.
Thầy bèn đáp xuống nhẹ nhàng

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hạ gần tới núi nhưng chân của thầy
Không hề chạm đỉnh núi này
Thế mà đủ chặn núi ngay lại rồi
Hết di động, núi ngưng thôi
Nhóm người ngoại đạo tức thời hoảng kinh
Nhận ra thầy giữa mây xanh
Họ bèn lên tiếng bất bình kêu la
Rồi gom thần lực tăng gia
Cùng di chuyển núi nhưng mà lạ thay
Xô hoài núi chẳng lung lay
Dù thần thông giỏi lâu nay phổ bày.
Đang lo chẳng lẽ bó tay
Chợt đâu họ thấy bóng thầy trên cao
Vung tay! Núi bỗng biến mau!
Còn trơ đất phẳng! Nhiệm màu lấm thay!
Thế là họ cảm phục thầy
Nghĩ rằng đạo hạnh sâu dày bao la
Lại thêm trí tuệ cao xa
Mới làm được việc xảy ra vừa rồi
Cùng nhau tất cả mọi người
Xin làm đồ đệ, thốt lời thành tâm.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy Mục Liên từ trên không
Từ từ hạ xuống ôn tồn nói ngay:
“Nếu mà quý vị hôm nay
Muốn theo Phật pháp thì ngày mai đây
Tôi xin giới thiệu bậc thầy
Đó là đức Phật! Ngài đầy từ bi
Hãy mau đến xin quy y
Chắc Ngài thấu nhận! Có chi ngại ngần!”
Đám người ngoại đạo vui mừng
Theo về cửa Phật hết lòng từ đây.

6- HÓA ĐỘ CHO LIÊN HOA SẮC

Trên đường khát thực một ngày
Trời chiều thầy Mục Liên quay trở về
Khi ngang qua cánh rừng kia
Bị người thiếu phụ rất chi bất ngờ
Chặn bên đường như đợi chờ
Miệng cười duyên dáng, lẳng lơ đưa tình
Phô ra quyến rũ thân hình
Như chào mời vị tu hành đi ngang.
Thấu nhìn tâm ý của nàng
Thầy ngừng chân lại nghiêm trang dạy rằng:
“Phần bà quả thật đáng thương
Xác thân đã chẳng theo đường sạch trong
Lại thêm mờ tối tâm hồn
Chính vì nhan sắc tội nguồn phát ra
Nặng nề nghiệp chướng sâu xa
Hãy mau thức tỉnh đi mà hoàn lương!”
Lời khuyên răn rõ âm vang
Như là xuyên thấu tâm can con người
Bà ta chợt tỉnh ngay thôi
Tuôn đôi dòng lệ, thốt lời than van:
“Thưa con tội lỗi vô vàn
Vết thương quá khứ ngập tràn thương đau
Muốn hồi tâm lại đã lâu
Mong ai cứu vớt có đầu để dãi!”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy bèn an ủi nhẹ nhàng:
“Ăn năn, sám hối là đường phải theo
Dù cho tội lỗi quá nhiều
Nương vào Phật pháp sẽ tiêu trừ liền!”

*

An lòng, thiếu phụ xưng tên
Là Liên Hoa Sắc khắp miền nổi trôi:
“Lúc con mười sáu tuổi đời
Lập gia đình với một người chồng kia,
Cha con sau đó chết đi
Mẹ con còn trẻ chẳng nề tà tâm
Cùng chồng con bà thông dâm,
Con vừa sinh cháu gái, thầm khóc thương
Trẻ thơ bỏ lại nhà chồng
Con ra đi với cõi lòng đớn đau,
Rồi con lấy người chồng sau
Chàng thường buôn bán, đi lâu, vắng nhà
Mới đầu tưởng làm ăn xa
Sau này mới khám phá ra chuyện buồn
Chàng đưa vợ bé âm thầm
Giấu ngay nơi chỗ bán buôn của chàng,
Con tìm tới xem mặt nàng
Để rồi tê tái ngỡ ngàng héo hon
Đó là con gái của con
Con người chồng trước! Chẳng còn hồ nghi!
Bỏ nhà con lại ra đi
Biến thành dân nữ, tiếc gì tấm thân
Nhắm đàn ông trả thù luôn
Lấy tiền của kẻ xa gần đi ngang
Đời con tội lỗi hoang đàng
Làm sao sám hối dễ dàng được đây?”
Liên Hoa Sắc nói đến đây
Nấc lên súc động vẻ đầy thương tâm.
Thầy Mục Liên giọng ân cần:
“Nếu bà quyết chí dứt thân cửa Thiền
Học theo Phật pháp ngay liền
Thời bà sẽ hưởng bình yên cuộc đời

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hoàn toàn được giải thoát thôi
Ung dung, tự tại, an vui tâm hồn
Xin bà hãy theo tôi luôn
Về ra mắt Phật rồi còn quy y!”
Thầy Mục Liên giỏi nhiều bề
Giỏi khi hóa độ, giỏi về thần thông,
Liên Hoa Sắc xuất gia xong
Bốn năm sau đó vô cùng vẻ vang
Thần thông đệ nhất giới giang
Ở bên phái nữ, trong hàng Ni sư.

7- NGUYÊN DO NGÀY LỄ VU LAN

Thầy Mục Liên nhớ thuở xưa
Mẹ thầy viên tịch kể như lâu rồi
Giờ này không biết nổi trôi
Chốn nào chẳng rõ! Thầy thời lo thay!
Trong khi thiền định hôm nay
Thầy quán chiếu thấy mẹ đầy khổ đau
Dưới vùng ngạ quỷ thăm sâu
Héo khô, tiều tụy, thăm sầu lấm thay
Cổ thì nhỏ như kim may
Vẻ đang đói khát lâu ngày thiếu ăn,
Thầy thương xót mẹ vô vàn

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Bèn đưa bình bát lại gần dâng cơm
Mẹ mừng bốc bỏ miệng luôn
Cơm chưa tới miệng, lửa tuôn khói trào
Mẹ đâu ăn được chút nào
Thầy nhìn thấy vậy nghen ngào đón đau
Biết bà nặng nghiệp từ lâu
Sức thầy không đủ, để đâu cứu bà
Thầy bèn bái kiến Phật Đà
Xin Ngài chỉ cách để mà cứu nguy.

*

Phật bèn dạy, giọng từ bi:
“Phải nhờ thần lực Tăng, Ni giúp mình
Toàn thể đại chúng nhiệt tình
Cùng nhau chú nguyện sẽ thành công thôi
Tiêu trừ nghiệp chướng lâu đời
Mẹ thầy sẽ thoát khỏi nơi đọa đầy.

MƯƠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Ngày Rằm tháng Bảy tới đây
Là ngày “tự tứ” mùa này từ xưa
Tăng, Ni mãn khóa an cư
Cùng nhau chú nguyện rất ư nhiệm màu
Giúp người quá vãng đã lâu
Tiêu tan nghiệp chướng, khổ đau bao ngày,
Giúp người còn sống đời này
Được nhiều phước báu hưởng ngay hiện tiền
Lòng hiếu thảo quý vô biên
Hãy theo phương pháp kể trên thực hành!”
Thầy nghe Phật, vui thật tình
Đến ngày tự tứ tâm thành theo ngay
Y lời Phật dạy mới đây
Thỉnh mời đại chúng chung tay góp phần
Cùng chú nguyện cho mẫu thân
Quả nhiên bà mẹ hưởng luôn phước lành
Rời nơi ngạ quỷ hôi tanh
Khổ đau thăm cảnh thoát nhanh được liền.
Kể từ đó thầy Mục Liên
Đem lời Phật dạy lưu truyền nhân gian
Lập ra lễ hội “Vu Lan”
Vào ngày tự tứ hằng năm cổ truyền
Tổ lòng hiếu thảo đáp đền
Công Cha, nghĩa Mẹ như triền non cao
Như nguồn nước chảy dạt dào
Sinh thành, dưỡng dục xiết bao nhọc nhằn,
Vu Lan lễ hội hằng năm
Thầy Mục Liên được người dân tôn sùng
Ngoài tài “đệ nhất thần thông”
Còn là “đại hiếu” vô cùng nổi danh.

8- THẦN THÔNG KHÔNG CHỒNG LẠI ĐƯỢC NGHIỆP LỰC

Quê hương đức Phật đản sinh
Ca Tì La Vệ cấm thành thương yêu
Một ngày gặp chuyện hiểm nghèo

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Vua Lưu Li của nước Kiều Tát La
Đem quân xâm lược đánh qua
Phật nghe tin thấy nước nhà lâm nguy
Ngài bèn ngồi chặn đường đi
Hào quang tỏa rộng, uy nghi vô vàn,
Vua Lưu Li tiến đến gần
Tỏ ra tôn kính, ngại ngần tiến quân,
Tới lui tất cả ba lần
Ý đồ xâm lược trong tâm chẳng dừng
Hình như muốn trả thù chung
Từ bao kiếp trước đã từng đấu tranh.
Đức Phật quán chiếu sự tình
Nhận ra nghiệp quả cấu thành trước đây
Thích Ca bộ tộc giờ này
Tới thời quả báo chịu ngay mọi bề
Về nguồn tội lỗi xưa kia
Giữa hai bộ tộc nguyện thề thù nhau
Nhân quả nghiệp báo đã lâu
Phải cần kết thúc trước sau một lần
Và Ngài quyết định lui chân
Để cho vua nọ tiến quân vào thành
Xua quân vây kín chung quanh
Ca Tì La Vệ thôi đánh thảm thương!
Thầy Mục Liên nào chịu ngưng
Nghĩ nên sử dụng thần thông lúc này
Cứu nhân dân ở trong đây
Thầy liền tìm cách vội bay vào thành
Chọn năm trăm vị tinh anh
Thành phần ưu tú nổi danh đương thời
Bỏ vào bình bát xong xuôi
Bay ra thoát nạn tới nơi an toàn
Nhưng nhìn lại thời kinh hoàng
Thấy trong bình bát ngập tràn máu tươi
Năm trăm người biến mất rồi
Bấy giờ thầy mới tức thời ngộ ra
Những lời Phật dạy sâu xa
Vấn đề trả nghiệp quả là không sai

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thần thông chẳng giúp được ai
Một khi quá báo mình thời bó tay
Dù cho tài giỏi lâu nay
Cũng thua nghiệp lực tới ngày phát sinh.

9- TUẦN GIÁO

Mục Liên tôn giả nhiệt tình
Hoàng dương chánh pháp tâm thành lâu nay
Tạo công đức lớn lao thay
Tiếp tay đức Phật bao ngày tháng qua
Cho nên ngoại đạo gần xa
Nổi lòng hiềm khích, tỏ ra thù hằn,
Họ từng hại Phật nhiều lần
Nhưng đều thất bại muôn phần chua cay
Mục tiêu chuyển hướng giờ đây
Vào người đệ tử là thầy Mục Liên,
Rình rập ngày, theo dõi đêm
Chờ cơ thuận tiện sẽ liền ra tay.
Mục Liên tôn giả một ngày
Đi ngang ngọn núi nơi đây cao vời
Tu sĩ ngoại đạo đông người
Thuộc phái “Lỏa Thể” rình nơi núi này
Rắp tâm phục kích lâu nay
Từ trên đỉnh núi ra tay hại thầy
Hè nhau xô đá xuống ngay
Đá rơi ào ạt khiến thầy tử vong
Nhục thân như nát thảm thương
Nhưng phường ngoại đạo sợ không xuống liền
Ba ngày chẳng dám đến bên
Sợ thần lực của thầy nên ngại ngừng.
Tin tôn giả bị mệnh chung
Được loan truyền đến hoàng cung trong ngày
Vua A Xà Thế nơi đây
Đùng đùng nổi giận lệnh ngay triều đình
Tìm hung thủ phái lỏa hình
Bắt về trị tội. Quả tình thảm thay!

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Mấy ngàn tu sĩ phái này
Bị xô vào hầm lửa gây kinh hoàng.
Về phần đại chúng Tăng đoàn
Vì cùng thương tiếc, ngổ ngàng than van:
“Thầy Mục Liên giỏi vô vàn
Thần thông đệ nhất, ai ngang tài thầy
Sao không tránh thoát nạn này
Để phùng ngoại đạo ra tay hại thầy?”
Phật bèn lên tiếng dạy ngay:
“Thầy Mục Liên đã từng hay biết rằng
Một khi nghiệp báo vương mang
Thần thông cũng chẳng dễ dàng vượt qua
Thầy dùng huệ nhãn nhận ra
Trong tiền kiếp thuở xưa xa của mình
Đã từng mang tội sát sinh
Làm nghề đánh cá, tôm quanh biển ngoài
Chọn nghề này để sinh nhai
Khiến nhiều mạng sống từng bày chết oan,
Còn trong kiếp khác hiện thân
Là chồng nhu nhược bắt nhân vô cùng
Nghe lời cô vợ dữ hung
Đem cha mẹ bỏ vào rừng hoang vu
Mặc cho ác thú, gió mưa
Dù cho bệnh hoạn, già nua, tật nguyền
Và nhiều nhân xấu tạo thêm
Trong bao tiền kiếp luân phiên tái hồi
Nay thầy muốn chấm dứt thôi
Nghiệp xưa muốn trả xong xuôi một lần,
Khi xuất gia cũng quyết tâm
Nguyện đem sinh mạng dần thân giúp đời
Hoằng dương chánh pháp cao vời
Nên nay mãn nguyện nhập nơi Niết bàn!”
Mọi người cảm động nguyện thầm
Noi gương tôn giả muôn phần kính yêu.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn giả Phú Lô Na

Tôn giả Phú Lâu Na

1- CẮT BỎ RÀNG BUỘC GIA ĐÌNH

Xưa tôn giả Phú Lâu Na
Gia đình tăm tiếng, mẹ cha cưng chiều
Tràn đầy hạnh phúc, thương yêu
Nhưng vì ý thức sớm điều tối cao
Phải tìm ra tài sản nào
Thật là vĩnh cửu, không bao giờ tàn
Đó là chân lý đạo vàng
Nên nguyên cắt đứt buộc ràng thế gian
Quy y Phật, nhập Tăng đoàn
Hoàng dương Phật pháp quyết tâm trọn đời
Cho nên chỉ ít lâu thôi
A La Hán chứng quả rồi. Lành thay!
Diệt trừ phiền não hết ngay
Thoát ly sinh tử, lại đầy tài năng
Dễ dàng vận dụng thần thông
Để đi hành hóa thông dong khắp vùng.

2- ĐƯỢC PHẬT THỌ KÝ

Một lần Phật giảng pháp xong
Nghe rồi tôn giả vô cùng cảm thông
Tới trước Phật trải nỗi lòng
Sau khi đánh lễ, không dùng lời chi
Cúi đầu không phát biểu gì
Hai tay vỗ ngực, hướng về Thế Tôn.
Thế Tôn hiểu ý dạy luôn:
“Phú Lâu Na quả vô ngần công phu
Luôn tinh tấn trong đường tu
Hoàng dương chánh pháp rất ư nhiệt tình
Biện tài thuyết pháp đạt thành
Thầy là bậc nhất, rạng danh đứng đầu!
Trải vô lượng kiếp về sau
Thầy sẽ thành Phật. Đạo màu linh thay
Hiệu là Pháp Minh Như Lai
Thành Phật ngay thế giới này về vãng!”
Nghe lời thọ ký rõ ràng
Thấy điều Phật dự báo tương lai mình
Khiến thầy cảm kích thật tình
Sâu xa xúc động, long lanh lệ trào.
Phật nhìn đại chúng phía sau
Dạy thêm rằng: “Đã từ bao kiếp rồi

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy Phú Lâu Na là người
Tuyên dương chánh pháp chẳng ai sánh cùng
Mong sao đại chúng gắng công
Tự mình tiến bộ theo gương của thầy,
Vãng sinh hãy nguyện sau này
Được về quốc độ tràn đầy an vui
Của Phật Pháp Minh Như Lai
Một nơi cực lạc bao người cầu mong!”

3- LỜI KHUYÊN CHÂN THÀNH

Uy danh Phật cùng chư Tăng
Ngày càng tỏa rộng khắp trong các vùng
Khiến cho nhiều vị quốc vương
Trong lòng cảm hóa xin cùng quy y.
Nhiều vua sau đó tức thì
Khuyên người phạm tội nặng nề khắp nơi:
“Dù cho tội nặng tày trời
Nếu quy y Phật sống đời xuất gia
Lo tu hành thật thiết tha
Theo chân Tăng chúng để mà tu thân
Thời vua xá miễn tội luôn
Dù cho tội nặng muôn phần trước đây!”
Từ bi tâm Phật lâu nay
Như là biển cả chứa đầy nước sông
Trăm nguồn đổ tới mệnh mông
Thấy người đau khổ Phật không nỡ đành
Mở lòng cứu độ chúng sinh
Tội nhân được phép trở thành thầy tu.
Tăng đoàn từ đó khác xưa
Nhiều phần tử xấu được đưa lẫn vào
Gây nhiều tai tiếng biết bao
Tu hành nghiêm túc có nào thiết tha
Khiến cho thầy Phú Lâu Na
Phải dùng lời thẳng thắn mà nhủ khuyên:
“Chúng ta chớ có được quên
Giới điều Phật dạy đừng nên phạm vào!

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Cái điều tối kỵ đứng đầu
Lòng tin Phật pháp từ lâu vững vàng
Mọi người tin tưởng đạo vàng
Nhớ đừng làm mất dễ dàng uống đi!
Thế Tôn thời rất từ bi
Muốn ta sám hối diệt đi tội tình
Dù làm lỗi, nếu sửa mình
Sẽ thành trong sạch, sẽ thành người ngay!
Mong huynh đệ kể từ nay
Phát tâm tu học hàng ngày cho chuyên
Chúng ta quyết chí vững bền
Luôn theo giáo huấn mà đem thực hành!”
Phật nghe, khen ngợi nhiệt tình
Cho rằng tôn giả mãi thành công thôi:
“Biết khuyên bảo, khai hóa người
Giảng sư tài giỏi nhất nơi Tăng đoàn!”

4- MUỐN PHẬT PHÁP ĐƯỢC TRUYỀN BÁ KHẮP NHÂN GIAN

Là người cần trọng, thâm trầm
Nhưng đi hoằng pháp thầy luôn nhiệt tình
Không lo đến cá nhân mình
Mặc cho lợi hại miễn thành công thôi.
Phú Lô Na đi khắp nơi
Bỏ đê hạt giống thầy thời rắc gieo,
Trên đường hành hóa một chiều
Thầy gặp một số Tỷ kheo tu hành
Ẩn cư trong chốn rừng xanh
Nơi đây tịch mịch, chung quanh vắng người
Nhiệt tâm họ nguội lạnh rồi
Chúng sinh hoá độ thấy thời khó thay
Họ lui vào ở rừng này.
Phú Lô Na đến chấp tay thưa rằng:
“Nếu Phật pháp dễ hoằng dương
Nếu mà hóa độ dễ dàng chúng sinh

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thời đâu cần kẻ tu hành,
Vì đời tăm tối u minh dãi dầu
Xấu xa, tội lỗi, khổ đau
Ta nên tinh tấn dài lâu giúp người
Chớ nên thối chí buông lời
Nhớ rằng trách nhiệm của người xuất gia
Là đem chánh pháp trải ra
Giúp nhân gian khỏi xót xa muộn sầu!"
Nhiệt tâm tôn giả dạt dào
Chân tình lời nói đượm bao lòng từ
Các Tỷ kheo đang ẩn cư
Nghe xong xúc động tâm tư vô cùng
Họ bèn hoan hỉ lia rùng
Theo thầy hăng hái lên đường bốn ba.

5- THÁI ĐỘ KHI HÀNH HÓA

Bản thân thầy Phú Lô Na
Mang theo bình bát để mà xin ăn
Vân du hành đạo nhọc nhằn
Thiên sơn vạn thủy bước chân chẳng ngừng
Bao người cảm hóa vô cùng
Xin theo Phật pháp rất đông mỗi ngày.

MƯƠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Việc hoằng pháp thành công này
Kiến Tỳ kheo khác muốn thầy giúp cho
Để mà học điều hay ho,
Kiên cung thầy nói nguyên do của mình:
“Sự nghiệp hóa độ đạt thành
Những gì cảm hóa chúng sinh ở đời
Là do đức Phật mà thôi
Cùng bao giáo pháp của Ngài bấy lâu,
Trước khi hành hóa nơi đâu
Tôi thăm cầu Thế Tôn mau hộ trì!”
Mọi người lại hỏi: “Vậy thì
Thấy thầy làm việc không hề nghỉ ngơi
Uống ăn kham khổ quá trời
Làm sao đủ sức độ đời được đây?”
Phú Lâu Na trả lời ngay:
“Mỗi lần hành hóa xong quay trở về
Tôi ngồi hầu Phật và nghe
Những lời dạy bảo muôn bề quý thay
Chính cam lồ pháp vị này
Là nguồn bổ dưỡng tràn đầy cho tôi,
Vàng dương trí tuệ của Ngài
Là người bảo vệ tuyệt vời mãi thôi

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tâm Ngài sống động trong tôi
Tôi nào cảm thấy cuộc đời khổ đau!"
Nghe xong đại chúng cúi đầu
Chấp tay tán thán trước sau hết lời.

6- ĐÂU CŨNG LÀ NHÀ

Trên đường hành hóa khắp nơi
Phú Lâu Na mãi sống đời nổi trôi
Thầy chu du tựa mây trời
Khi theo đại lộ, lúc ngồi công viên
Vượt rừng, băng núi liên miên
Bước chân vô định khắp triền non xa,
Dừng đâu nơi đó là nhà
Coi người thân thích chính là chúng sinh,
Không cần tiền bạc riêng mình
Trừ ba chiếc áo, một bình bát thôi
Mang theo tọa cụ để ngồi
Hoàn toàn buông xả, thanh thoi cõi lòng!
Đôi khi vận động gia công
Cất xây tịnh xá, giảng đường một nơi

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nhưng khi hoàn tất xong xuôi
Thỉnh người tài đức đến nơi trụ trì
Còn thầy lại cất bước đi
Tiếp đường hành hóa rất chi miệt mài.

7- PHƯƠNG PHÁP GIÁO HÓA

Phú Lô Na có biệt tài
Khi thầy nói Pháp không ai sánh cùng,
Bao phương pháp đức Phật dùng
Tùy căn cơ để dạy từng cá nhân
Thầy đều ghi nhớ, thấm nhuần
Rồi đem sử dụng tuyệt luân vô cùng
Bao phương tiện thầy mang dùng
Tùy cơ nói Pháp, tiếng lừng vang xa:
“Bệnh trong cơ thể người ta
Thời y sĩ chữa thật là dễ thay,
Bệnh tâm lý thời bó tay
Phải cần phương tiện Phật hay dạy người
Đó là giáo pháp tuyệt vời
‘*Giới, Định, Tuệ*’ học bao đời khắc ghi
Chữa tâm bệnh ‘*Tham, Sân, Si*’
Tâm dơ bẩn quét sạch đi kỹ càng!”
Rồi thầy dạy các vị quan:
“Gặp người phạm tội dễ dàng trị ngay
Nhưng ngăn ngừa tội mới hay
Ngăn người phạm tội khó thay vô vàn
Nếu theo giáo pháp đạo vàng
‘*Năm Điều Răn Cấm*’ ta mang thực hành
Rồi theo đủ ‘*Mười Điều Lành*’
Chẳng còn ai phạm tội tình nữa đâu!”
Thầy khuyên dân phải cùng nhau:
“Tin vào giáo pháp đạo màu Thế Tôn
Phụng sự Tam Bảo luôn luôn
Hết lòng cung kính Sa môn thuận thành!
Với người bệnh hoạn chung quanh
Tận tâm săn sóc ngọn ngành khổ đau!

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Việc chi công ích dài lâu
Hết lòng ủng hộ trước sau nhiệt tình!
Với cha mẹ trong gia đình
Trọn niềm hiếu thuận, chân thành yêu thương!
Với người hàng xóm lân bang
Nêu cao điều tốt. Xấu thường bỏ đi!
Với loài vật nhớ khắc ghi
Không nên giết hại, chớ hề sát sinh!
Đó là ruộng phước tốt lành
Dưỡng nuôi huệ mạng của mình. Chớ quên!"
Chính dùng phương pháp kể trên
Đem ra giáo hóa khắp miền gần xa
Nhờ tài thầy Phú Lô Na
Người đời tiếp nhận, thiết tha hành trì.

8- NÓI PHÁP CHO VUA TÂN BÀ SA LA

Phú Lô Na một ngày kia
Thần thông vận dụng, thầy đi thẳng vào

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Trong nhà ngục, nói Pháp màu
Cho nhà vua nọ khổ sầu xót xa
Đó là Tần Bà Sa La
Nhà vua nước Ma Kiệt Đà đầy thôi.
Trong hàng vua chúa đương thời
Vua quy y Phật là người đầu tiên
Giờ đây vua bị lụy phiền
Bị con độc ác bắt đem giam cầm
A Xà Thế, con bất nhân
Giam cha, bỏ đói cho dần chết đi
Để lên kế vị ngôi kia.
Phú Lâu Na giảng vua nghe đạo màu:
“Tu hành quan trọng hàng đầu
Tiêu trừ nghiệp báo phải mau đạt thành
Để mà giải thoát thân mình,
Chốn này tù ngục quả tình bủa vây
Tự do bị mất trong đây
Thật ra chính kẻ ở ngay bên ngoài
Thoát đâu trôi buộc cuộc đời
Bị tù bởi sắc đẹp rồi lợi danh

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Bởi tiền bạc, của hôi tanh
Tham lam, thù hận vây quanh hàng ngày,
Nói chung cõi ta bà này
Là tù vĩ đại lâu nay giam người!
Sợ chi cái chết tới nơi
Điều cần phải sợ: Chết rồi đi đâu?
Có về cảnh giới nhiệm màu?
Có về cực lạc từ lâu ước thầm?
Đại vương hãy cố nhất tâm
A Di Đà Phật niệm luôn lúc này
Nguyện về quốc độ của Ngài
An vui, giải thoát sau ngày vãng sinh!"
Nghe lời giáo hóa tận tình
Trong tù vua thấy tâm mình sáng ra
Và vua Tần Bà Sa La
Theo lời thầy Phú Lô Na thực hành
Vâng lời Phật dạy tâm thành
Thời gian sau đó an lành vãng sinh.

9- TINH THẦN GIÁO HÓA

Phú Lô Na thật nhiệt tình
Thầy luôn thuyết pháp độ sinh khắp vùng
Dù người cung kính hay không
Chẳng nề gian khổ, chẳng mong dễ dàng
Nơi nào hóa độ khó khăn
Thầy càng phấn chí quyết tâm tiến hành
Mong truyền Phật pháp thật nhanh
Gieo hương giải thoát an lành khắp nơi.
An cư năm nọ xong xuôi
Thầy vào bạch Phật ngỏ lời xin đi
Tới hành hóa tại nước kia
Du Lô Na đó rất chi hiểm nghèo
Tính tình dân chúng phần nhiều
Dữ hung, lỗ mắng bao nhiêu đời rồi
Ham gây bạo động mãi thôi.
Ngại ngần Đức Phật thốt lời hỏi ngay:

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“Nếu khi thầy tới chốn này
Người ta mắng chửi thời thầy tính sao?”

Thầy thưa: “Chửi bới thế nào
Người ta còn tốt chứ đâu bạo tàn
Chửi thôi, chưa đánh dã man
Chưa dùng gậy gộc hại thân thể mình!”

“Nếu người ta lại cố tình
Vừa dùng gạch đá đứng quanh ném vào
Rồi dùng gậy đánh thì sao?”

Phú Lâu Na đứng cúi đầu khế thưa:

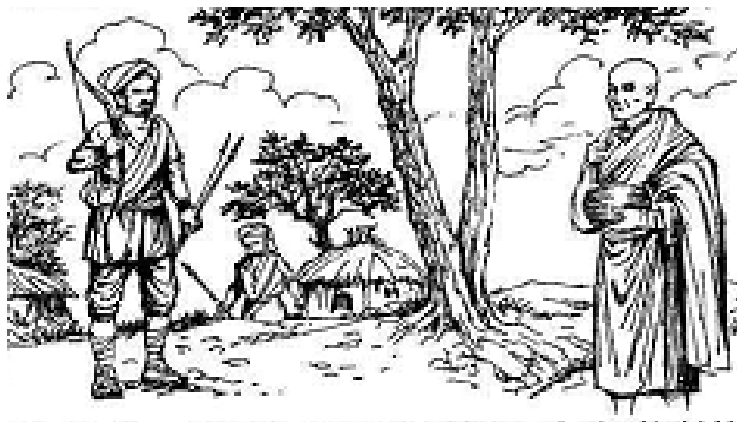
“Họ còn có chút lòng từ
Chưa dùng dao kiếm kẻ như tốt rồi
Con còn toàn vẹn thân người
Không thương tích nặng, thấy thời còn may!”

Phật nghe xong hỏi thêm ngay:

“Nếu mà họ lại ra tay lần này
Dùng dao, dùng kiếm đâm thầy
Gây ra thương tích đầy đầy thời sao?”

Thầy thưa: “Chẳng đến nỗi nào
Họ còn nhân tính có đâu tuyệt tình
Còn chưa sát hại sinh linh

Con dù thương tích đầy mình đón đau
Nhưng còn sống, có chết đâu
Còn cơ truyền bá đạo màu giúp dân!”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“Nếu mà họ quá bất nhân
Ra tay giết hại tám thân của thầy
Thời thầy suy nghĩ sao đây
Có liều mạng tới chốn này nữa không?”
“Thưa rằng con đã quyết lòng
Dù cho bị giết cũng không ngại ngần
Con cảm ơn họ muôn phần
Khi mà họ giết cái thân sắc này
Tức là họ đã ra tay
Giúp con giải thoát vào ngay Niết bàn!”
Phật nghe khen ngợi vô vàn
Khen thầy nhẩn nhục khó khăn chẳng nề
Quyết tâm, quyết chí, vẹn thề
Tự thân “tâm cảnh” không hề đảo chao
Luôn luôn tĩnh lặng biết bao
Tinh thần giáo hóa ai nào sánh ngang.

10- CÔNG VIỆC GIÁO HÓA Ở DU LÔ NA

Du Lô Na khắp xóm làng
Phản nhiễu sẵn bán chẳng màng nghe chi
Sống như tiền sử trước kia
Hoàn toàn lạc hậu, dễ gì độ sinh

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“Không văn hóa, thiếu văn minh
Họ nào nghe hiểu lời mình nói ra!”
Nhủ lòng, thầy Phú Lâu Na
Quyết tâm dần bước thật là hăng say
Đóng vai người lạ tới đây
Không cho họ biết rõ thầy là ai.
Đầu tiên học tiếng nước này
Để mà tiếp xúc được ngay dân làng
Chưa cần truyền bá đạo vàng
Chỉ cần giúp họ việc hàng ngày thôi
Để dần cải thiện cuộc đời
Nếp sinh hoạt cũ lỗi thời bỏ đi.
Đóng vai y sĩ giỏi nghề
Suốt ngày thầy chỉ lo về thuốc thang
Mát tay chữa bệnh giải giang
Giúp người miễn phí, không màng thân quen
Chăm lo dân khắp trong miền
Tận tâm săn sóc tạo nên cảm tình.
Dạy thêm trồng trọt cho rành
Khiến hoa màu cũng đạt thành thật nhanh,
Lại còn đảm trách học hành
Đóng vai thầy giáo ở quanh khắp vùng

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Dạy dân chữ nghĩa cho thông
Dạy dân lý lẽ đúng trong cuộc đời.
Khi mà dân chúng khá rồi
Cao sâu giáo lý thầy thời dạy thêm.
Dần dà lắm kẻ thân quen
Được thầy giáo hóa trở nên tâm thành
Nhiều người ngộ đạo rất nhanh
Quy y Tam Bảo quả tình đông thay,
Tính ra tại tiểu quốc này
Thầy từng thu nhận nơi đây lắm người
Năm trăm đệ tử giỏi tài
Đồng thời kiến tạo năm mươi ngôi chùa.
Phật từng dạy các giảng sư
Có mười đức tính kể như hàng đầu
Phải luôn thực hiện dài lâu
Phản tôn giả thuộc trước sau nằm lòng
Thầy thi hành tạo ích chung
Dù cho nghịch cảnh cũng không ngại ngần.

11- KHÔNG ĐỒNG Ý VỚI TRƯỞNG LÃO ĐẠI CA DIẾP

Tới ngày Phật nhập Niết bàn
Thời tôn giả chẳng được gần một bên
Phương xa thầy chợt nghe tin
Đang đi hành hóa thầy liền quay lui
Về thọ tang mong kịp thời
Dẫn theo đệ tử ít người cùng đi
Nhưng về thời muộn còn chi
Kim thân đức Phật trà tì đã xong
Thầy buồn, đau xót trong lòng
Tiếc không về kịp để cùng thọ tang.
Được hay mọi người họp bàn
Tỳ kheo đông tới năm trăm tụ về
Tại Kỳ Xà Quật núi kia
Thầy Đại Ca Diếp chủ trì nơi đây

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Để cùng kết tập lại ngay
Những “*Kinh*”, “*Luật*” Phật dạy ngày tháng qua
Nên tôn giả Phú Lâu Na
Vội vàng tới đó để mà họp chung.
Điều nào kết tập đã xong
Thời tôn giả ngỏ ý đồng thuận thôi
Riêng phần giới luật cấm người
“*Tám Điều Ăn Uống*” cấm nơi tu hành
Thời tôn giả không đồng tình
Cho rằng điều cấm tạo thành khó khăn:

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“Gây bất tiện cho Tăng đoàn
Có thời Phật cũng không ngăn cấm rồi
Cũng từng cho phép đẩy thôi
Nay mà cấm đoán trái lời Thế Tôn!”
Cuộc tranh luận xảy ra luôn
Mọi người bàn cãi vô cùng xôn xao
Chẳng tìm ra biện pháp nào
Để mà giải quyết cho sao hài hòa
Nên tôn giả Phú Lô Na
Sau cùng nhượng bộ thông qua việc này
Nói ra ý kiến riêng thầy:
“Từ nay tôi chỉ theo ngay ý mình
Đúng lời Phật dạy tuân hành
Còn riêng phần quý sư huynh xin tùy!”
Nói xong thầy lại ra đi
Lên đường hành hóa hướng về nẻo xa.

*

Về sau thầy Phú Lô Na
Lúc nào nhập diệt khó mà biết thay,
Tại đâu cũng chẳng ai hay
Khó mà khảo chứng được ngay rõ ràng.
Người ta chỉ biết được rằng
Sau này thầy tiếp tục hoằng hóa thôi
Nhiệt tình đi khắp muôn nơi
Rắc gieo đạo lý giúp người thăng hoa.
Tỳ kheo khắp chốn gần xa
Tôn xưng thầy Phú Lô Na tuyệt vời
Giảng sư số một giỏi tài
Trong giáo đoàn của Như Lai bấy giờ.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả TU BỒ ĐỀ

Tôn Giả TU BỒ ĐỀ

1- QUÝ TỬ RA ĐỜI

Tu Bồ Đề sinh ra đời
Một ngày đặc biệt đất trời lạ sao
Trong nhà của cải biết bao
Tự nhiên biến mất đường nào ai hay.
Các thầy tướng số đoán ngay:
“Đây là việc đáng mừng thay thật tình!
Khi mà quý tử vừa sinh
Bạc vàng, châu báu trở thành ra không
Điều này tốt đẹp vô cùng
Tương lai cậu bé thoát vòng lợi danh
Đặt tên cậu là ‘Không Sinh’
Hay là ‘Thiện Cát’ quả tình hợp thay!”
Thời gian chỉ mới ba ngày
Bổng nhiên của cải hiện ngay lại rồi
Y nguyên như cũ mà thôi
Thật là điềm rất lạ đời xưa nay.

2- THÍCH LÀM TỪ THIỆN

Khi còn niên thiếu trước đây
Tu Bồ Đề sống đủ đầy, giàu sang
Tuy gia đình lắm bạc vàng
Chàng đâu nô lệ, chẳng màng giữ chi
Bạc tiền cha mẹ cho kia
Chàng luôn tìm dịp phân chia giúp đời,
Đôi khi cởi áo tặng người
Biếu ai nghèo khó, tả tơi, bần hàn.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Mẹ cha thấy vậy phàn nàn
Chàng bèn kính cẩn phân trần trước sau:
“Thưa rằng không rõ vì đâu
Thân tâm con cảm thấy sao rõ ràng
Những gì trên khắp thế gian
Cùng con quan hệ vô vàn thiết thân
Như cùng thân thể, chung phần
Nào đâu có khác, thật gần gũi thay
Nên con đem của trong tay
Giúp người cũng giống giúp ngay chính mình!”
Sau khi chàng đã trần tình
Thời chàng tiếp tục giúp quanh xóm làng.
Mẹ cha thấy khó khuyên chàng
Cho nên quyết định tìm đường cảm chân
Không cho đi lại xa gần
Cắm ra khỏi cửa, giữ luôn trong nhà.
Vận may từ đó ai ngờ
Tu Bồ Đề có thời giờ rảnh rang
Đọc về triết học kỹ càng
Đọc về tôn giáo lời vàng khắc ghi
Để rồi kiến thức ai bì
Chàng thừa cha mẹ rất chi tự hào:

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“Vạn tượng dày đặc biết bao
Khắp trong vũ trụ hiện vào tâm con
Nhưng tâm khi xét ở trong
Dường như trống rỗng chẳng còn vật chi!”

3- QUAY VỀ NƯƠNG TỰA PHẬT

Nơi thôn xóm Tu Bồ Đề
Phật đi giáo hóa lần kia ghé vào
Dân làng vội vã theo nhau
Quy y với Phật trước sau rộn ràng,
Mặc dù tin ngưỡng nhà chàng
Bà La Môn giáo đã hằng bao lâu
Giờ đây cha mẹ cùng nhau
Xin quy y Phật. Thấy sao lạ lùng!
Lại xưng tụng Phật vô cùng:
“Từ bi, trí tuệ, thần thông tuyệt vời!”
Ngạc nhiên, muốn hiểu rõ thôi
Tu Bồ Đề lén tới nơi đạo tràng.
Đêm nay đèn đuốc sáng choang
Tới nghe thuyết pháp dân làng đông sao
Phật ngồi trên pháp tòa cao
Chàng nhìn, lòng bỗng dâng trào niềm tin:

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“Ngài sao tướng mạo uy nghiêm
Vô cùng viên mãn giữa miền hào quang!”
*

Chàng nghe Phật dạy tỏ tường:
“Chúng ta tất cả chung cùng bản thân
Đừng phân biệt “*ngã*” với “*nhân*”
“*Ta*” với “*người*” chẳng chia phân chút nào
Nhân duyên hòa hợp dài lâu
Ta và vạn pháp nương nhau muôn đời
Nên khi bố thí cho người
Cũng là lợi lộc cho nơi chính mình!”
Chàng nghe cảm động thật tình
Những lời Phật dạy anh minh sáng ngời.
Sau khi đức Phật trở lui
Quay về tịnh thất nghỉ ngơi, khuya rồi

MƯƠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tu Bồ Đề lên theo thôi
Muốn xin gặp Phật nhưng hơi ngại ngần
Thập thò qua lại vài lần
Phật bèn lên tiếng gọi luôn chàng vào.
Chàng quỳ ra mắt thỉnh cầu:
“Con xin được Thế Tôn thân nhận vào
Xuất gia theo học đạo màu
Trong hàng đệ tử dài lâu của Ngài!”

*

Chàng xưng danh tánh xong xuôi
Phật lên tiếng dạy: “Mọi người địa phương
Nói con thông tuệ nhất vùng
Lành thay con muốn theo đường xuất gia
Nhưng còn ý kiến mẹ cha
Hai người có thuận thông qua chuyện này?”
Chàng bèn kính cẩn thưa ngay:
“Phụ thân con chắc khi hay rõ rồi
Sẽ cùng hoan hỉ mà thôi
Hai người cũng đã theo Ngài quy y!”
Phật vui chấp nhận tức thì,
Tu Bồ Đề được yên bề xuất gia
Khoác lên mình áo cà sa
Trở thành đệ tử thật là uy nghi.

4- KHẮT THỰC NHÀ GIÀU KHÔNG TỚI NHÀ NGHÈO

Một bình bát với ba y
Tu Bồ Đề sáng ra đi theo đoàn
Cùng đi khất thực trong làng,
Chiều nghe Phật giảng đạo vàng uyên thâm
Rồi tham thiền rất chuyên cần,
Nhưng khi khất thực thầy luôn khác người
Chọn nhà giàu có mà thôi
Không ngừng chân trước nhà nơi nghèo nàn
Thầy thường bộc lộ tâm can:
“Người nghèo sinh sống vô vàn khó khăn

Tự nuôi thân không đủ ăn
Không còn chi để phát tâm cúng dường
'Lòng dư, sức thiếu' đáng thương
Đừng nên bắt họ đàm đương chuyện này!"
Thầy Đại Ca Diếp khác thay
Chỉ nhà nghèo mới khiến thầy dừng chân
Chọn nhà nghèo túng xin ăn
Nói rằng: "Muốn họ được ban phước lành
Cúng dường tạo phước tâm thành
Kiếp sau thoát khổ, mặc tình sướng vui!"
Hai thầy khác biệt nhau rồi
Phật hay biết được Ngài thời sửa sai:
Dạy rằng: "Khất thực hàng ngày
Phải đi tuần tự nhà này, nhà kia
Giàu, nghèo không được phân chia
Chớ nên chọn lựa! Oai nghi giữ gìn!"

5- KHỐC TRONG PHÁP HỘI BÁT NHÃ

Tại nơi tu viện Kỳ Viên
Tu Bồ Đề đã nêu lên một lần
Điều thầy thắc mắc thiết thân:
"Thiện nam, tín nữ phát tâm bồ đề

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Làm sao an trú trọn bề?
Và khi vọng niệm u mê quấy rầy
Làm sao hàng phục được ngay?"
Pháp hội bát nhã hôm nay đông người
Phật nghe hỏi bèn trả lời:
"Trong khi bố thí ta thời chớ quên
Để an trú tâm cho bền
'*Bố thí vô tướng*' ta nên nhớ hoài
Không thấy ta, không thấy người
Và pháp bố thí xét thời cũng không!"
Nói xong Phật dạy thêm luôn:
"Độ sinh cũng vậy, cũng không khác gì
Muốn hàng phục vọng niệm kia
'*Độ sinh vô ngã*' thầy thì nên theo
Theo '*ba không*' vừa mới nêu
'Ta' và 'người được độ' đều là không
Cũng không có 'pháp độ' luôn,
Ba không phải nhớ nằm lòng chớ quên!"
Thầy Tu Bồ Đề hiểu liền
Nghe lời khai ngộ quả nhiên tuyệt vời
Hiểu sâu sắc đủ mọi lời
Trong lòng cảm kích, lệ thời khế tuôn,
Và rồi trong khắp tăng đoàn
Đứng đầu hiểu rõ "*tính KHÔNG*" là thầy.

6- “KHÔNG” LÀ GÌ?

Bà La Môn giáo vùng này
Có người trí thức một ngày nêu lên
Hỏi rằng: “Thầy nói khó tin!
Hãy nhìn vạn vật khắp trên cõi trần
Hiện đang tồn tại rõ ràng
Tại sao thầy lại cho rằng là ‘không’?”
Thầy Tu Bồ Đề giảng luôn:
“Ngôi nhà trước mặt hiện trong mắt người
Do bốn yếu tố mà thôi
‘Đất, nước, gió, lửa’ cùng vài nhân duyên
Hợp thành nhà, cấu tạo nên
Tách riêng từng thứ nhà liền tiêu vong
Cho nên ta gọi là ‘không’
Nhà không thật có như trong ý mình
Như ta nhận thức thường tình!
‘Có’, ‘không’ chẳng khác, hợp thành ‘một’ luôn
Nhớ rằng ‘sắc bất dị không’
‘Không bất dị sắc’ ghi lòng chớ quên!

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Những gì có 'sắc' hiện lên
Đều không có thật, chẳng bền vững lâu
Tám thân ta cũng khác đâu
Chỉ là 'giả có', rồi vào tương lai!"
*

Rồi thầy chỉ tới cây xoài
Dạy rằng: "Khi trái chín. Rồi rụng rơi
Hạt xoài được đất chôn vùi
Nảy mầm. Mọc lại. Với thời gian qua
Thành cây xoài mới. Nở hoa
Trở thành nguyên dạng như là trước tiên,
Một khi có đủ nhân duyên
Hột xoài, đất, nước lại thêm tay người
Thì ta có cả vườn xoài,
Nếu nhân duyên thiếu ta thời thấy ngay
Cây xoài không mọc tại đây
Đó là 'không' đấy! Điều này chớ quên!
Sinh thành tạo bởi nhân duyên,
Đến khi hoại diệt cũng nguyên nhân này!"

7- NGƯỜI NGHINH TIẾP PHẬT TRƯỚC NHẤT

Cung trời Đạo Lợi một ngày
Phật đang chuẩn bị từ đây trở về,
Tin vui, đệ tử vừa nghe
Tranh nhau rào bước vội đi đón Ngài
Muốn là người trước nhất thôi,
Tu Bồ Đề cũng nghe lời báo trên
Đang ngồi vá áo động bên
Thầy bèn ngưng lại, đứng lên theo cùng
Muốn đi đón Phật chào mừng
Nhưng rồi nghĩ lại thầy dừng chân ngay
Trở vào trong động vá may
Trong khi ngồi xuống lòng thầy nghĩ suy:
"Đi nghinh đón Phật làm chi?
Chân thân của Phật dễ gì thấy ra

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Bằng sáu căn trước mắt ta
Nếu đi nghênh đón quả là lầm sai
Khác nào nghĩ pháp thân Ngài
Thật do tứ đại lâu nay hợp thành
Thế là ta đã vô minh
'Tính KHÔNG các pháp' chẳng rành biết chi!"
Thầy Tu Bồ Đề không đi
Thản nhiên vá áo lòng thì ung dung.

*

Phật về từ chốn thiên cung
Bao nhiêu đệ tử đón mừng tới đây
Liên Hoa Sắc trong số này
Quý thừa cùng Phật cơ may của mình
Rằng: "Con vui có duyên lành
Nhanh chân đón Phật cung nghinh hàng đầu."
Phật bèn dạy: "Không phải đâu
Tu Bồ Đề chính người đầu mà thôi
Tuy ngồi trong động xa xôi
'Tính KHÔNG' hiểu rõ tuyệt vời hơn ai
Rõ pháp thân của Như Lai
Cho nên mới thực là người đầu tiên!"

**8- MƯA HOA RỘP ĐẤT
CÙNG DƯỜNG**

Thầy Tu Bồ Đề thường xuyên
Ưa vui sống giữa thiên nhiên, núi rừng
Những ngày mưa gió bão bùng
Ngồi yên trong động, thầy không ra ngoài,
Những hôm nắng ráo đẹp trời
Kinh hành, thiền định ven đồi, dưới cây.
Ở trong động núi một ngày
Thầy ngồi nhập định, tâm đầy an nhiên
Chợt đâu oai đức bùng lên
Tỏa ra ánh sáng tới miền thiên cung
Khiến cho ngay giữa hư không
Chư thiên xuất hiện cùng tung hoa trời
Và cùng ca ngợi hết lời:
“Tu Bồ Đề ở cõi người mà thôi
Nhưng mà xứng được cõi Trời
Mưa hoa rộp đất tận nơi cúng dường
Chúng tôi kính ngưỡng vô cùng
Và xin đánh lễ tỏ lòng bửa nay!”
Thầy nghe bèn xuất định ngay
Ngước nhìn và hỏi: “Quý ngài là ai?”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Dẫn đầu thiên chúng đáp lời:
“Tôi là Đệ Thích, đồng thời quanh tôi
Đều là thiên chúng cõi Trời!”
Thầy bèn cảm tạ! Hoa rơi thơm lừng!
Việc này đặc biệt vô cùng
“Chư thiên ca ngợi, cúng dường muôn hoa”
Ngoại trừ có đức Phật ra
Thầy người duy nhất! Quả là quý thay!

9- CHƯ THIÊN TRÔI NHẠC THẨM BỆNH

Thầy Tu Bồ Đề một ngày
Bị lâm bệnh nặng, hao gầy tẩm thân
Tâm thời mệt mỏi vô ngần
Nhưng thầy cố gắng quyết tâm ngồi thiền
Giữ cho chánh niệm vững bền
Đồng thời quán tưởng: “Các duyên đời này
Có quan hệ bất ổn thay
Cộng thêm nghiệp báo trước đây chất chồng
Nên mình bệnh hoạn khổ cùng
Thuốc men chỉ trị bệnh trong tạm thời
Phải cần sám hối ngay thôi
Và tu thiền quán để rồi nhận chân
Các điều nhân quả xoay vần
Mới trừ đau khổ nơi tâm ý người,
Khổ đau tâm ý diệt rồi
Khổ đau thân thể tức thời tiêu tan!”
Thầy thiền định một thời gian
Để rồi cảm thấy nhẹ nhàng trong tâm
Ung dung tự tại tẩm thân
Bệnh tình khổ não biến dần hết luôn.

*

Ngay vào lúc đó trên không
Vua trời Đệ Thích hiện cùng chư thiên
Cùng thần âm nhạc uy nghiêm
Giáng lâm đàn hát, trở lên giữa trời

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Sau khi khúc hát ngưng rồi
Cả đoàn bái kiến thầy nơi đất liền.
Tạ ơn, thầy vội đứng lên
Thốt lời đáp lễ, tâm hiền thẳng hoa:
“Tu Bồ Đề bệnh sinh ra
Khi mà các pháp bất ngờ chống nhau
Nhưng mà pháp Phật nhiệm màu
Nước cam lồ khiến bệnh mau hết rồi
Thêm thiền như gió xuân tươi
Khiến tôi bình phục, nay thời an nhiên!”
Chư thiên hoan hỉ vô biên
Cùng nhau đánh lễ rồi lên đường về.

*

Xưa tôn giả Tu Bồ Đề
Trí tuệ bát nhã muôn bề tinh thông
Nhận chân về đạo lý KHÔNG
Sâu xa, màu nhiệm nhất trong tăng đoàn
Mọi người xưng tụng vẻ vang
Thầy là bậc nhất am tường tính KHÔNG.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả CA CHIÊN DIÊN

Tôn Giả CA CHIÊN DIÊN

1- THI ĐUA DIỄN THUYẾT VỚI ANH

Miền Nam Ấn Độ trước đây
Có gia đình hào phú đầy uy danh,
Hai con tư chất thông minh
Ca Chiên Diên với người anh của chàng.
Cha là quan chức vẻ vang
Quốc sư quyền thế thuộc hàng lớn lao.
Người anh ham học xiết bao
Chu du cầu học dài lâu một mình
Sau khi danh toại công thành
Trở về nơi chốn gia đình cố hương
Nghĩ mình tài cán giỏi giang
Dựng đài triệu tập xóm làng đứng quanh
Nghe chàng thuyết giảng ngọn ngành
Những điều ghi chú trong kinh Vệ Đà.
Ca Chiên Diên chẳng đi xa
Một mình tự học ở nhà mà thôi

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Cũng hùng biện, cũng có tài
Dựng đài đối diện với nơi anh mình
Vệ Đà cũng thuyết giảng kinh
Nào ngờ thu hút dân tình thành công
Khách nghe mỗi lúc một đông.
Người anh vắng khách, buồn lòng, nổi sân
Đưa em đến trước phụ thân
Nhờ cha yêu quý xử phân cho mình.

*

Biết anh hiếu thắng đua tranh
Ca Chiên Diên vội trần tình cùng cha:
“Con đâu có ý xấu xa
Tự con học hỏi tại nhà lâu nay
Giờ đây diễn giảng ít ngày
Thử xem kết quả có đầy khả quan!”
Người cha xử trí khó khăn
Cuối cùng tìm vợ luận bàn cùng nhau
Tìm ra giải pháp đẹp sao:
“Ca Chiên Diên được gửi vào chốn xa
Nhà đạo sĩ A Tư Đà
Là ông cậu ruột để mà học thêm.”

2- SỰ DẠY DỖ CỦA ÔNG CẬU

A Tư Đà tiếng vang rền
Là người thông thái bao miền nghe danh
Ông đem tất cả tài mình
Truyền cho người cháu thông minh hàng đầu.
Ca Chiên Diên tiến bộ mau
Bao điều học hỏi tiếp thu lệ làng,
Thần thông sớm đạt dễ dàng,
Khiến cho ông cậu ngày càng vui thêm.
Khi song thân Ca Chiên Diên
Sai người nhắn gọi con nên trở về
Thăm nhà ít bữa rồi đi,
Chàng bèn từ chối, không hề vắn vơng

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Sợi dây gia quyến buộc ràng
Không còn trói buộc chân chàng giờ đây.
Cậu chàng nhận thấy điều này
Một hôm lên tiếng: “Những ngày tháng qua
Bao nhiêu kiến thức của ta
Truyền cho cháu hết nhưng mà đủ đâu
Cháu nay cần học thâm sâu
Cần thầy hướng dẫn giúp mau thành tài
Hiện giờ cậu biết một người
Thuộc hàng Đại Giác ra đời mới đây
Đợi Ngài thành đạo một ngày
Đến xin tu học thêm ngay với Ngài.”

*

Thầy trò xuống núi chờ thời
Đến vùng phụ cận Vườn Nai dựng nhà
Ở đây ít tháng ngày qua
Cậu chàng tạ thế, yếu già, tuổi cao.
Ca Chiên Diên thời gian sau
Đạt nhiều danh vọng, quên mau lời thầy
Quên luôn đáng Đại Giác ngay
Quên lời ông cậu dặn ngày xưa xa.

MƯỠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

3- BÀI KỆ THẦN BÍ

Thời gian thấm thoát trôi qua
Gần Ba La Nại người ta chợt đào
Tìm ra cổ vật quý sao
Tấm bia khắc chữ cổ nào ai hay
Giống như bài kệ xưa nay
Không ai đọc được chữ này cho thông,
Các quan bàn luận tán đồng
Trình vua yết bảng, cầu mong tìm người:
“Ai mà đọc hiểu kệ rồi
Người tài sẽ được tức thời thưởng công!”
Ca Chiên Diên giỏi vô cùng
Học bao chữ nghĩa, tinh thông tuyệt vời
Hiểu luôn văn tự cõi trời
Nên ông đọc được kệ nơi bia này
Trước vua phiên dịch từng lời:
“Vua của các vị vua thời là ai?
Thánh của bậc thánh là ai?
Người mà ngu đại trông thời ra sao?
Còn người trí là thế nào?
Bần dơ, cầu ướ làm sao xa lìa?”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Niết bàn chứng đạt cách chi?
Ai chìm đắm biển nẻo nề tử sinh?
Còn ai tự tại thân mình
Thông dong giải thoát cõi lạnh tiêu dao?”
Ca Chiên Diên đọc được mau
Nhưng còn ý nghĩa để đâu tỏ tường
Hứa cùng vua sẽ tìm đường
Tìm ra giải đáp nội trong bảy ngày
Rồi tôn giả về nhà ngay
Nghĩ suy tìm hiểu kệ này quyết tâm
Nhưng sao thấy khó vô ngần
Bèn nhờ những bậc uyên thâm góp lời
Nhân tài ngoại đạo khắp nơi
Không ai hiểu được ý bài kệ kia.
Bỗng ông sức nhớ tức thì
Lời thầy căn dặn trước khi lìa trần
Về đấng Đại Giác tuyệt luân
Nên ông quyết định đích thân gặp Ngài.

4- TÌM ĐẾN ĐĂNG ĐẠI GIÁC

Lên đường tìm tới Vườn Nai
Quỳ nghe Phật giảng, lòng thời thiết tha,
Nghe xong tâm trí sáng ra
Nghĩ thầy xưa dạy quả là đúng thay.
Sau khi trình bài kệ này
Phật bèn giải đáp cho ngay tỏ tường:
“- Vua các vua là Thiên vương
Cung trời thứ sáu ánh vàng cao xa.
- Thánh các bậc thánh suy ra
Là đấng Đại Giác Phật Đà uy danh.
- Để ô nhiễm bởi vô minh
Là người ngu dại thật tình chớ nên.
- Có năng lực diệt não phiền
Là người có trí, thoát miền u mê.
- Dứt xong tham với sân, si
Tức thời dơ bẩn xa lìa được nhanh.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

- Giới, định, tuệ khi hoàn thành
Niết bàn chứng đắc quả tình khó chi!
- Vương vào ngã, pháp đôi bề
Là còn trong biển não nề tử sinh.
- Pháp tánh duyên khởi thấy rành
Trong miền giải thoát an lành tiêu dao.”

Ca Chiên Diên vui biết bao
Giờ đây tỏ ngộ trước sau mọi lời,
Sau khi đánh lễ Phật rồi
Ông bèn hoan hỉ vào nơi cung vàng
Nhắc lời Phật giảng rõ ràng
Cho vua, quan hiểu từng hàng kệ bia
Rồi quay lại Vườn Nai kia
Xin quy y Phật rất chi tâm thành.

5- KHUYẾN NIỆM TAM BẢO

Ca Chiên Diên nay an lành
Tiếp thu trí tuệ tinh anh sáng ngời
Nhiệt tình học hỏi Phật rồi
Trở thành đệ tử giỏi nơi hàng đầu
Luận sư ưu tú, thâm sâu
Hăng say truyền bá đạo màu Thế Tôn

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Đồng thời lo cải hóa luôn
Bạn xưa ngoại đạo hãy còn u mê
Bao người kính nể theo nghe
Tiếng tụng tôn giả rất chi lấy lừng.
Một lần tôn giả tháp tùng
Theo chân Phật tới quê hương của Ngài
Để lo giáo hóa mọi người,
Trong thời gian đó ở nơi chốn này
Có ông trưởng giả bệnh thay
Dường như chỉ sống ít ngày nữa thêm,
Xót thương tôn giả tới bên
Muốn dùng Phật pháp chữa liền cho ông
Tiêu trừ bệnh khổ là xong
Ôn tồn tôn giả khuyên ông nhiệt tình:
“Quán niệm Tam Bảo giúp mình
Mong nhờ uy đức giúp thành đạt nhanh
Khiến cho tâm ý tịnh thanh
Sẽ mau thuyền giảm bệnh tình ngay thôi!”
Bệnh nhân trưởng giả tuân lời
Theo câu khuyên đó một thời gian sau
Thân tâm cảm thấy nhiệm màu
Trở nên an lạc! Giảm mau bệnh tình!

6- TUYÊN DƯƠNG GIÁO PHÁP BÌNH ĐẲNG

Vân du giáo hóa độ sinh
Độ từng người một đã thành thói quen
Và tôn giả Ca Chiên Diên
Khiến người nghe pháp lòng tin vững vàng
Một lần có vị quốc vương
Trách ông theo Phật là đương sai lầm:
“Phật không thuộc Bà La Môn
Là dòng cao quý người dân nể vì!”
Ông liền đáp, giọng từ bi:
“Phật thường chỉ dạy rất chi hợp tình
Bốn giai cấp xã hội mình

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Phân chia là để hoàn thành êm xuôi
Phân công làm việc mà thôi!
Thấp hèn, tôn quý con người khác nhau
Không do giai cấp thấp cao
Không do chủng tộc từ lâu tạo thành
Mà do chính bản thân mình
Gắng công giác ngộ, tận tình tu thân
Để rồi chứng quả được luôn
Mới thành cao thượng, đáng tôn quý liền!"
Rồi tôn giả thuyết phục thêm:
"Phật là bậc chí tôn trên cõi đời
Thuộc hàng giác ngộ tuyệt vời
Tuyên dương bình đẳng cho người trần gian
Tự do giải thoát vinh quang
Đạo vàng, chánh pháp rõ ràng sáng soi!"
Quốc vương nghe thuyết xong xuôi
Lòng bừng tỉnh ngộ để rồi thành tâm
Nhờ tôn giả giới thiệu luôn
Xin quy y chốn thiền môn Phật Đà,
Rồi sau chỉnh đốn nước nhà
Toàn dân bình đẳng hài hòa sống chung.

**7- LUẬN VỀ
TƯ CÁCH TRƯỞNG GIÀ**

Thấy tôn giả mãi tuyên dương
Xoá đi kỳ thị bất công lâu đời
Bà La Môn phần nộ rồi
Cho rằng giai cấp họ thời tối cao.
Ca Chiên Diên một bữa nào
Thọ trai mấy vị cùng nhau đang ngồi
Cụ già gây hấn tới nơi
Mọi người nhường chỗ tức thời đứng lên
Riêng tôn giả vẫn ngồi yên
Cụ già tức giận nên liền hét la:
“Bạc râu, tuổi lớn là ta
Xứng vai trưởng giả dòng Bà La Môn
Sao ngươi đạo đức không còn
Gặp tiền bối lại không tôn trọng người?”

*

Nghiêm trang tôn giả đáp lời:
“Dù cho có ở trong giai cấp nào,
Dù cho tuổi tác có cao,

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nếu mà ngũ dục trước sau vẫn màng
Tham, sân, si lại luôn mang
Tác phong, đức độ trăm đường đáng chê
Thời không đáng kính trọng chi
Tôn xưng trưởng giả khó nghe vô cùng!"
Cụ già kiểm chuyện không xong
Lặng im, cứng miệng, ngượng ngừng bỏ đi.

8- ĐẠO ĐỨC KHÔNG PHẢI CHỈ CÓ Ở NGƯỜI TUỔI CAO

Một người Bà La Môn kia
Giỏi tài biện luận, tức thì nổi điên
Tìm tôn giả Ca Chiên Diên
Muốn lên tiếng cật vấn, liền hét la:
"Người từng uyên bác tài ba
Nổi danh hàng ngũ dòng Bà La Môn
Nay sao lại đổi đạo luôn
Trở thành đệ tử theo chân Cồ Đàm?
Khó tha thứ! Nhục vô vàn!
Còn tuyên Phật pháp, ý gian dụ đời
Mê lầm cải đạo theo người
Coi thường trưởng lão! Khinh người bề trên?"

*

Ôn tồn tôn giả đáp liền:
"Bỏ đi tà kiến, lòng tin sai lầm
Theo đường chân chính sáng ngời
Là điều cần thiết ta cần thực thi
Và hơn nữa lòng từ bi
Theo lời Phật dạy rất chi hợp tình
Nên ta khuyến dụ bạn mình
Theo đường sáng suốt, an lành bản thân!"
Rồi tôn giả lại ân cần
Tuyên dương Phật pháp uyên thâm tuyệt vời
Khiến cho chấn động tâm người
Người nghe tỉnh ngộ tức thời đổi thay

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Bỏ đi tà kiến lâu nay
Xin theo Phật pháp, từ đây đổi đời.

9- LIÊN TỤC GIẢNG PHÁP

Có lần khát thực một nơi
Đang đi tôn giả bị người cản chân
Cổ tình thắc mắc hỏi han:
“Kẻ cùng giai cấp sao ham tranh giành
Nguyên nhân chi đã tạo thành?
Tỳ kheo sao có lúc giành giật nhau?”
Nghiêm trang tôn giả dạy mau:
“Người cùng giai cấp từ lâu tranh giành
Là do ‘tham dục’ hồi tanh
Tỳ kheo dù đã tu hành khác chi
Chỉ vì chút ‘*chấp ngã*’ kia
Nghĩ ta riêng biệt cách ly với người
Hay vì ‘*chấp pháp*’ mà thôi
Nghĩ muốn sự vật trên đời khác ta
Nên tranh giành mới xảy ra
Vô minh, tà kiến! Thật là tiếc thay!”
Người kia vội nhạo báng ngay:
“Vậy theo tôi nghĩ đời nay mọi người
Mắc vòng tham dục hết thôi!
Chấp ngã, chấp pháp đồng thời vương luôn!”
Nghe xong tôn giả ôn tồn
Dạy rằng: “Có đức Thế Tôn đời này
Đại giác ngộ! Đáng bậc thầy!
Não phiền tham dục diệt ngay mọi đường,
Chấp ngã, chấp pháp không vương,
Ngài trong ba cõi xứng hàng đầu thôi,
Bậc mô phạm thật tuyệt vời
Cho loài trời với loài người lâu nay!”

*

Có lần hành hóa thường ngày
Nơi quê hương cũ lòng đầy từ bi
Và tôn giả dạy nhóm kia

MƯƠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Lời vàng chánh pháp rất chi tâm thành:
“Nhớ rằng tín ngưỡng, tu hành
Là nhằm giải thoát cho nhanh thân mình
Thoát vòng quanh quẩn tử sinh
Để cho cuộc sống an bình thông dong
Đừng xem là nghề nghiệp chung
Kinh doanh kiếm lợi ở trong cửa thiền.”

*

Có lần tôn giả giảng thêm
Cho người nghe hiểu chớ quên vô thường:
“Dù cho của cải bạc vàng
Và luôn danh vị, quyền năng chẳng bền
Có sinh thời tử theo liền
Hợp tan, thành hoại luân phiên xoay vần
Ta nên tinh tấn nhận chân
Ma vô thường đó phải cần diệt ngay
Ta nên tu tập hàng ngày
Theo lời Phật dạy lâu nay giúp đời
Để mà đạt được tới nơi
Kiếp vui vĩnh cửu con người cầu mong!”

10- LÀM CÁCH NÀO ĐỂ BÁN NGHÈO MUA GIÀU

Một hôm đi tới mé sông
Chợt tôn giả thấy cảnh không bình thường
Một cô ngồi khóc thảm thương
Tay ôm vò nước vẽ đường chán đời,
Khi tôn giả ghé đến nơi
Hỏi thăm tự sự cô thời than van:
“Bất bình đẳng khắp thế gian
Người ta giàu có, con mang phận nghèo
Suốt đời cơ cực tiêu điều
Không còn muốn sống! Quyết liều tẩm thân!”
Xót thương tôn giả trấn an:
“Làm người cuộc sống chỉ cần bình yên
Là điều tốt nhất chớ quên

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Ngheo đâu đáng để ta nên đau buồn,
Cái nghèo hãy bán đi luôn
Thế là thoát nợ không còn sầu bi!”
Ngạc nhiên cô hỏi tức thì:
“Thưa nghèo sao bán được đi cách nào?”

*

Từ bi tôn giả giảng mau:
“Tham lam kiếp trước kiếp sau đói nghèo
Phải nên tu phước cho nhiều
Mở lòng bố thí, bỏ điều tham lam
Đó là cách tốt vô vàn
Để mà đem cái nghèo nàn bán đi
Mua giàu vào được tức thì,
Nhớ rằng bố thí có gì khó đâu
Cô không tiền bạc sang giàu
Ngoài vò nước đó cô nào có chi
Vò thời của chủ nhân kia
Nhưng cô có nước mức về mới đây
Trút qua bình bát của thầy
Tức là bố thí xong ngay khó gì!”
Cô nghe lời dạy từ bi
Trong tâm bừng tỉnh, tức thì ngộ ra.

**11- BIẾN ÁI TÌNH THÀNH
TÌNH THƯƠNG RỘNG LỚN**

Một lần giáo hóa phương xa
Dừng chân tôn giả ghé qua một miền
Nơi đây tiểu quốc bình yên
Nhưng vua đang gặp muộn phiền tóc tang
Vì bà hoàng hậu yêu thương
Vừa qua đời tại cung vàng ít hôm
Vua đau xót chẳng chịu chôn
Đem ngâm thân xác vào luôn dầu mè
Để không bị rửa nát đi
Muốn bà sống lại còn kề cận nhau.
Quần thần bàn luận trước sau
Muốn vua chấm dứt khổ đau muộn phiền
Phải nhờ thầy Ca Chiên Diên
Là người oai đức lại thêm biệt tài
Luận sự khéo léo tuyệt vời
Mong rằng có cách tức thời giúp vua
Tinh thần sáng suốt như xưa
Thêm bền vững mạnh như từ lâu nay.
Quần thần bèn tới nhờ thầy

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Quả nhiên tôn giả ra tay giúp liền
Thấy vua sầu não yếu mềm
Thầy bèn bẻ nhánh cây bên cạnh mình
Trao cho vua, nói tâm tình:
“Đại vương mang nhánh cây xanh tươi này
Về hoàng cung chăm sóc ngay
Giữ cây xanh mãi lâu ngày được không?”
Nhà vua đáp: “Khó vô cùng
Nhánh cây tách khỏi thân trong ít ngày
Làm sao tươi mãi được đây
Chết khô, tàn úa đi ngay còn gì.”
Lời tôn giả dạy từ bi:
“Bao nhiêu nghiệp báo trước kia trả rồi
Trả xong, hoàng hậu qua đời
Một khi mạng sống tới thời tiêu vong
Làm sao có thể cầu mong
Cho bà quay lại sống trong cõi trần!”

*

Nhà vua bừng ngộ chân tâm
Nỗi buồn tang tóc muốn phần tiêu tan,
Nghe thêm tôn giả khuyên rằng:
“Ái tình thuở trước đại vương từng dành
Riêng cho hoàng hậu triều đình
Giờ nên trải rộng ra thành bao la
Đem ban phát khắp mọi nhà
Mọi người chung hưởng chan hòa tình thương
Thời vương quốc sẽ phú cường
Toàn dân hạnh phúc, bốn phương thanh bình!”
Nghe lời khích lệ hợp tình
Vua bèn an táng người mình thương yêu
Đích thân chinh đồn trong triều
Nhân dân an lạc suốt nhiều năm sau
Họ càng tin tưởng đạo màu
Tin vào Phật pháp với bao tâm thành.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả ĐẠI CA DIẾP

Tôn Giả ĐẠI CA DIẾP

1- VĨ NHÂN RA ĐỜI NƠI GỐC CÂY

Miền Trung nước Ấn Độ xưa
Có ông trưởng giả rất ư sang giàu
Vợ ông năm đó có bầu
Một hôm đi dạo sân sau an nhàn
Bỗng nhiên mỗi một tâm thần
Bà ngồi xuống nghỉ dưới tàn cây cao
Hạ sinh quý tử! Lạ sao!
Gia đình sung sướng đón chào con yêu.
Cậu con rất được nuông chiều
Là con độc nhất, thoả điều ước mong.
Lớn lên tướng tốt vô cùng
Đầy đà, trắng trẻo. Mừng trong gia đình!
Đến khi lên tám học hành
Song thân vội vã mời danh sư về

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Cậu thông minh đủ mọi bề
Bao nhiêu môn học tức thì tinh thông
Có điều đặc biệt lạ lùng
Từ khi còn nhỏ đến chùng lớn khôn
Ưu thanh tịnh trong tâm hồn
Thế gian tình dục cậu luôn xa lìa.
Vĩ nhân rất đặc biệt kia
Là Đại Ca Diếp uy nghi sau này.

2- VỢ CHỒNG KHÔNG CHUNG GIƯỜNG

Thời gian trôi lệ làng thay
Cậu trai độc nhất giờ đây trưởng thành
Khôi ngô, tuấn tú, tinh anh
Muốn chàng cưới vợ, gia đình cầu mong
Chàng nghe hốt hoảng trong lòng
Vội vàng từ chối, thưa cùng mẹ cha:
“Con xin được phép xuất gia
Cho con thoả nguyện rời nhà đi tu!”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Đương nhiên cha mẹ chối từ
Chàng bèn tìm kế coi như vẹn toàn
Nhờ nhà điêu khắc dùng vàng
Đúc nên bức tượng một nàng “mỹ nhân”
Với nhan sắc đẹp tuyệt trần
Trình thưa cha mẹ: “Nếu cần cưới xin
Mong gia đình hãy đi tìm
Cô nào giống tượng con liền mới ưng!”
Mẹ cha khó xử vô cùng.
Bà La Môn có thầy thường quen thân
Tiếp tay biến tượng kia luôn
Thành ra một tượng “nữ thần” uy nghi
Để lên kiệu có lọng che
Cho người khiêng kiệu loan đi tin mừng:
“Các cô thiếu nữ trong vùng
Cầu gì hãy đến cúng dường tượng đây
Nguyện cầu được thoả nguyện ngay
Nữ thần ban phép! Đời này thắng hoa!”

*

Trong làng nọ ở phương xa
Nhà ông trưởng giả đại gia sang giàu
Có con gái đẹp hàng đầu

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hương trời, sắc nước ai nào sánh ngang
Điệu Hiền tên gọi của nàng
Vui cùng bè bạn, cô thường theo chân
Đi chiêm bái khắp xa gần
Khi nghe nói tượng nữ thần linh thiêng
Cô theo bè bạn đi liền
Rủ nhau cùng tới ước nguyện, vái van
Khi nàng đến trước tượng vàng
Dung nhan kiều diễm của nàng phô ra
Tượng liền biến sắc bất ngờ,
Được tin vui đó thầy Bà La Môn
Hỏi nhà nàng, tới thăm luôn
Mang chuyện Ca Diếp cầu hôn ra bàn
Mối mai nói khéo vô vàn
Nghe xong thời phụ thân nàng cũng ưng.

*

Khi Ca Diếp đính hôn xong
Tiếp liền lễ cưới tưng bừng xiết bao
Nhưng cô dâu thấy lạ sao
Mặt tuy đẹp để lại sầu chứa chan
Đêm tân hôn chàng và nàng
Nụ cười thiếu vắng, chẳng màng nhìn nhau

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Trầm tư, tĩnh tọa canh thâu
Mỗi người một góc, có đầu chung giường
Đến khi sáng rõ vùng dương
Thời chàng lên tiếng hỏi nàng một câu:
“Cô nương sao lại buồn rầu?”
Nàng im lặng mãi, hồi lâu đáp lời
Giọng đầy ai oán: “Thân tôi
Chán nhàm ngũ dục. Ưa đòi tịnh tu!”
Chàng nghe mừng rỡ vô bờ
Vội vàng thổ lộ ước mơ giống nàng:
“Dục tình tôi cũng chẳng màng
Mong tu theo ánh đạo vàng từ lâu!”
Chàng nàng đồng ý cùng nhau
Hai giường riêng biệt kê vào hai nơi
Thế là thanh tịnh tuyệt vời
Đúng theo ý nguyện hai người trước đây.

3- MƯỜI HAI NĂM KIÊN TRÌ CHÍ NGUYỆN

Ông bà trưởng giả một ngày
Bất thần vào tận phòng hai vợ chồng
Thấy hai giường. Giận vô cùng
Sai người vớt bỏ một giường trong đây.
Đêm về Ca Diếp tỉnh ngay:
“Một giường còn lại mình thay nhau nằm
Người này nằm ngủ thanh nhàn
Người kia tĩnh tọa dưới sàn an nhiên
Trong đêm thay đổi luân phiên!”
Tán đồng ý đó Diệu Hiền mừng vui
Rồi nàng lại chột ngỏ lời
“Mình sao chẳng sớm tìm nơi tu hành?”
Trầm ngâm chàng mới trần tình:
“Song thân còn sống sao đành lìa xa
Anh là con một trong nhà
Nỡ nào bỏ mặc ông bà ngóng trông!”
Thế là cuộc sống vợ chồng

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Vui trong đạo vị. Tuyệt không dục tình
Chung phòng nhưng rất tịnh thanh
Mười hai năm thoáng trôi nhanh dòng đời.

4- XUẤT GIA TU HÀNH

Song thân Ca Diếp già rồi
Cả hai lần lượt qua đời trước sau
Vợ chồng chàng mới cùng nhau
Trông nom tài sản nhưng đâu vui gì.
Nàng thời trong một ngày kia
Sai nô bộc ép dầu mè bên hiên
Một trong dầu bị chết chìm
Sợ gây quả báo cho nên nàng buồn,
Còn chàng thăm thú ruộng đồng
Thấy bao cảnh tượng cũng không hài lòng
Trâu cày khổ cực vô cùng
Đất cày sỏi khiến côn trùng chết theo
Nông phu mệt nhọc tiêu điều
Trần gian cuộc sống sao nhiều tang thương.
Cùng mang tâm sự chán chường
Cho nên Ca Diếp tìm đường xuất gia
Dặn rằng: “Em ở lại nhà
Anh đi trước cố kiếm ra bạc thầy
Rồi anh trở lại mai này
Đưa em cùng xuất gia ngay muện gì!
Trong khi chờ đợi, tiếc chi
Hãy đem tài sản phân chia giúp người!”

5- TRỞ THÀNH ĐỆ TỬ PHẬT

Khi vừa quá tuổi ba mươi
Bước chân Ca Diếp khắp nơi du hành
Dù cho hết sức tâm thành
Tìm thầy học đạo quả tình khó sao
Để rồi mãi hai năm sau
Nghe tin đức Phật hàng đầu oai danh

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Là bậc đại giác đạt thành
Ông bèn tìm tới vị minh sư này.
Trúc Lâm tu viện đẹp thay
Phật đang thuyết pháp tại đây giúp đời
Ông vui theo với mọi người
Hàng ngày nghe pháp, nghe lời Phật ban
Những lời trí tuệ rõ ràng
Dần dần trấn động tâm can con người.
Một hôm tĩnh tọa Phật ngồi
Dưới cây đại thọ, đất trời thẳng hoa
Tâm thành Ca Diếp tìm qua
Cúi đầu sụp lạy, thiết tha thỉnh cầu
Xin làm đệ tử đạo màu
Xin nương tựa Phật dài lâu tu hành
Phật lên tiếng dạy: “Thật lành!
Ta chờ đệ tử quả tình đã lâu
Tiếp tay phổ biến đạo màu
Lưu truyền Phật pháp mai sau giúp đời
Vừa vì mình, vừa vì người
Hãy nên cố gắng tức thời khai tâm!”
Trở về tu viện Trúc Lâm
Sau khi được thể độ làm thầy tu

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy Ca Diếp vui vô bờ
Được nghe giáo pháp mong chờ từ lâu
Cho nên chỉ tám ngày sau
Thầy liền khai ngộ thật mau lạ thường.

6- HOÀN THÀNH LỜI ƯỚC HẸN VỚI NGƯỜI XƯA

Phật về thăm lại quê hương
Thầy Ca Diếp được tháp tùng một bên
Dịp này Phật quyết định thêm
Phép cho phái nữ được quyền xuất gia.
Từ khi từ biệt cửa nhà
Năm năm trời đã trôi qua êm đềm
Nhớ lời hẹn với Diệu Hiền
Thầy Ca Diếp quyết ưu tiên hoàn thành.
Diệu Hiền khi sống một mình
Năm năm trông ngóng quả tình nôn nao
Khó lòng chờ đợi thêm lâu
Nên xin gia nhập ngay vào phái kia
Tại sông Hằng chốn cận kề
Dù là “ngoại đạo” chẳng hề đắn đo
Nhưng do sắc đẹp trời cho
Bị người ganh ghét phao vu nhiều bề
Khiến nàng khổ sở não nề
Mong chồng đến cứu, đón về mà thôi.

*

Thầy Ca Diếp hay tin rồi
Nhờ Ni sư nọ tới nơi cứu nàng
Ni sư hoan hỉ tìm đường
Chẳng bao lâu đã giúp nàng thoát ra
Đưa về tới ni viện nhà
Tại đây nàng được xuất gia an lành
Nhưng rồi vì sắc đẹp mình
Diệu Hiền lại cũng trở thành nạn nhân
Xăm xì tiếng xấu lan dần

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nên nàng quyết định không gần một ai
Ngưng đi khát thực ngoài đời
Sống xa đại chúng tránh lời gièm pha.
Thầy Ca Diếp rất xót xa
Thầy xin phép Phật để mà phân chia
Hàng ngày khát thực được chi
Chia ra một nửa cho Ni Diệu Hiền.
Nhưng rồi cũng chẳng được yên
Thị phi, đồn đại mãi thêm loan truyền
Điều này kích thích Diệu Hiền
Quyết tâm mãnh liệt thâu đêm tu hành
Trang nghiêm, cẩn mật, nhiệt thành
Phát lồ sám hối, điều tâm ý mình
Cuối cùng đạt ngộ thật nhanh
Phật khen: “Con thật tốt lành vô song
Rất thông suốt ‘*túc mạng thông*’
Chuyện bao tiền kiếp nhớ không quên gì
Nội trong chúng Tỳ kheo Ni
Đứng vào bậc nhất, muôn bề giỏi giang!”

7- CHỈ CHUYÊN TU KHỔ HẠNH

Tâm thầy Ca Diếp vững vàng
Chuyên tu khổ hạnh miên man không ngừng
Trong hang động, ngoài núi rừng
Hay ngồi quán tưởng giữa vùng tha ma
Hoặc ngồi suy nghĩ sâu xa
Lặng yên nơi gốc cây già, đồng hoang
Mặc mưa nắng, mặc gió sương
Rũ đi phiền não, chẳng màng lợi danh
“*Đầu đả*” khổ hạnh tu hành
Uống ăn, áo mặc quả tình đơn sơ
Chỉ ưa đơn độc đường tu
Sống đời già yếu vẫn ưa một mình
Công cuộc hoằng pháp độ sinh
Rõ ràng kém bớt nhiệt tình hăng say.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

8- ĐỨC PHẬT CHIA HAI CHỖ NGỒI

Một hôm Phật muốn gặp thầy
Phật sai người tới rừng cây đón mời
Tóc râu thầy đã mọc dài
Thân trong tiều tụy, vẻ ngoài tang thương
Khi thầy tới bị coi thường
Mấy Tỷ kheo trẻ am tường gì đâu.
Hiểu tâm lý đó rất mau
Phật bèn vẫy gọi thầy vào cạnh ngay:
“Chỗ ngồi dành sẵn nửa này
Mời thầy Ca Diếp tới đây cùng ngồi!”
Những Tỷ kheo trẻ rưng rờ
Nghe lời Phật nói tức thời hiểu ra
Tiếng ngài trường lão vang xa
Họ chưa biết mặt nhưng mà nghe danh
Phật liền dạy rõ ngọn ngành
Việc thầy khổ hạnh tu hành lâu nay.
Thầy Ca Diếp tiếp lời ngay:
“Thưa rằng khổ hạnh nhưng đầy an vui
Tịnh thanh, giải thoát, thánh thời
Muốn hoằng dương Phật pháp nơi dương trần
Phải cần củng cố Tăng đoàn
Sống cho nghiêm túc, vững vàng bản thân!”

9- GIỜ HOA MỈM CƯỜI

Họp trên Linh Thụ một lần
Hoa sen một đóa Phật cầm đưa lên
Khắp trong đại chúng lặng yên
Vì chưa hiểu ý nên liền im hơi
Riêng thầy Ca Diếp mỉm cười
Phật liền hoan hỉ khoan thai phán rằng:
“‘*Chánh Pháp Nhãn Tạng*’ rõ ràng
Lại thêm có cả ‘*Niết Bàn Diệu Tâm*’
Ta truyền Ca Diếp một lần!”
Nghe xong đại chúng vô ngăn ngại nhiên

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nào hay liên hệ sẵn duyên
Giữa thầy và Phật bao tiền kiếp xưa
Nay thầy được Phật truyền cho:
“Mắt nhìn chánh pháp rất rõ ràng
Thêm tâm màu nhiệm vô vàn
Hiểu sâu ý nghĩa Niết bàn tối cao!”

10- KẾ THỪA Y BÁT CỦA PHẬT

Thời gian thấm thoắt qua mau
Phật nay tuổi thọ đã vào tám mươi
Ngài gần nhập Niết bàn rồi
Khá nhiều đệ tử qua đời trước đây
Khả năng thừa kế lúc này
Có thầy Ca Diếp và thầy A Nan.
Ngay khi Phật nhập Niết bàn
Thời thầy Ca Diếp không gần một bên
Được tin thầy vội ngày đêm
Từ nơi phương Bắc về liền tới nơi.
Phật nhập diệt bảy ngày rồi

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Mọi người châm đuốc lửa thời cháy đầu
Thầy về cầm đuốc châm vào
Lúc này lửa mới bốc cao cháy liền.
Kể từ khi đó ưu tiên
Đạo vàng trách nhiệm lưu truyền về sau
Thầy Đại Ca Diếp dẫn đầu
Lo toan truyền bá đạo màu khắp nơi
Thầy cao tuổi hạ đương thời
Lại thêm đạo hạnh ít người sánh ngang
Cho nên y bát Phật mang
Trao thầy nắm giữ đảm đương lúc này.

11- KẾT TẬP THÁNH ĐIỀN

Phật nhập diệt chín mươi ngày
Thầy Đại Ca Diếp họp ngay tức thời
A La Hán năm trăm người
Tỳ kheo xuất sắc khắp nơi tụ về
Họp trong hang đá rộng kia
Nhóm thành đại hội uy nghi luận bàn
Kết tập Pháp tạng rõ ràng

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Để rồi hoàn tất kho tàng quý thay
Ba kho tàng quý báu này
Là “*Kinh*”, “*Luật*”, “*Luận*” từ đây lưu hành
Thầy Đại Ca Diếp quả tình
Khả năng, oai đức xứng danh vô vàn
Để mà lãnh đạo giáo đoàn
Kết tập thánh điển trong lần đầu tiên.

*

Hai mươi năm đã trôi thêm
Thầy Đại Ca Diếp trở nên yếu già
Sống lâu trong cõi ta bà
Thầy trên trăm tuổi thặng hoa cuộc đời
Đã hoàn thành nhiệm vụ rồi
Giúp Tăng, Ni ở khắp nơi tu hành,
Giúp hàng cư sĩ tiến nhanh,
Cùng bao Phật tử thị thành làng thôn
Giúp cho chánh pháp trường tồn
Và cho giáo hội mãi luôn vững bền.
Thấy mình ngày một mỏi thêm
Làm chi được nữa, thầy liền nghĩ ra:
“Ta cần theo gót Phật Đà
Niết bàn là lúc để ta nhập vào!”
Rồi tôn giả quyết định mau
Trao bình bát lại người sau thay mình
Thầy A Nan quả xứng danh
Kế thừa nhiệm vụ sự huynh giáo đoàn.

*

Thầy Đại Ca Diếp an nhàn
Rời thành Vương Xá nhẹ nhàng tiến chân
Hướng vào rừng núi ở gần
Tu hành, thiền định, bụi trần lánh xa.
Từ đây trong cõi ta bà
Bóng thầy vắng biệt, ai mà thấy đâu!
Nhục thân tôn giả nhiệm màu
Kín trong núi thẳm rừng sâu sau này!

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn giả A NA LUẬT

Tôn giả A NA LUẬT

1- TUỔI THƠ KHÔNG LO LẮNG

A Na Luật được sinh ra
Ở trong vương tộc rất là nổi danh
Thật thà, hoạt bát, thông minh
Múa ca, âm nhạc quả tình thông
Nhưng vì sống mãi trong cung
Giữa nơi kín cổng cao tường quần quanh
Tuổi mười lăm, gần trưởng thành
Vẫn còn ấu trĩ không rành chuyện chi
Về đời sống ở ngoài kia
Phía ngoài xã hội xa lìa hoàng cung.

2- NÓNG LÒNG MUỐN XUẤT GIA

Khi đức Phật về cố hương
Viếng thăm hoàng tộc, đạo vàng sáng soi
Mở lời giáo hóa giúp đời
Nên trong cung điện nhiều người theo tu.
A Na Luật lúc bấy giờ
Trưởng thành, cứng chạc, đã là thanh niên
Thế gian cuộc sống khắp miền
Chàng nay chín chắn hiểu thêm cuộc đời,
Lại thêm hoàng tộc bao người
Xuất gia tìm đạo đang khơi phong trào
Tâm hồn chàng cũng xôn xao
Để rồi quyết chí theo mau cùng đường.
Chàng tìm anh ruột của chàng
Tỏ bày ý chí mình đang mong cầu
Người anh cũng rất tâm đầu
Nhưng sau khi đã cùng nhau luận bàn
Người anh chiều ý của chàng
Nhường A Na Luật theo đường xuất gia.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nhưng còn trẻ, còn mẹ cha
Chàng cần xin phép để mà đi tu.
Ba lần xin, mẹ khước từ
Mẹ thương con trẻ quá ư mặn nồng
Rồi bà phương tiện bằng lòng
Nghĩ con sẽ chẳng thành công chút gì
Bảo con: “Đến rủ Bạt Đề
Nếu mà nó thuận ta thì mới ưng!”
Bạt Đề thái tử hoàng cung
Tương lai thừa kế quốc vương nước nhà
Làm sao có thể xuất gia
Mẹ chàng phương tiện nghĩ là khó xong.

*

Chàng không thắc mắc trong lòng
Tìm Bạt Đề thuyết phục cùng xuất gia,
Bạt Đề nào có thiết tha
Sẵn bao phú quý vinh hoa cung vàng
Sẵn bao dục lạc thế gian
Để gì bỏ được để làm Sa môn
Nhưng vì quý mến nhau luôn
Đôi bên tình bạn chí thân lâu đời
Nếu từ chối khó mở lời
Bạt Đề miễn cưỡng hoãn thời gian thôi:
“Bấy năm sẽ lẹ làng trôi
Xuất gia bạn gắng đợi tôi đi cùng!”
A Na Luật phải khổ công
Nằm nì thuyết phục mãi không ngại ngần,
Bấy năm giảm xuống dần dần
Cuối cùng còn lại thời gian bấy ngày
A Na Luật hoan hỉ thay
Bấy ngày chờ đợi lòng đầy xôn xao.

*

Thế rồi thời hạn qua mau
Cả hai người bạn rủ nhau lên đường
Cùng năm vương tử trong cung
Bảy người họp lại để cùng xuất gia
Hân hoan tới khu rừng già

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Bỏ luôn y phục hoàng gia trên người,
Ưu Ba Li giúp ngay thôi
Cạo cho sạch tóc xong xuôi tận tình
Bảy vương tử khoác vào mình
Cà sa đơn giản, tâm thành cùng đi
Tìm ra mắt Phật chốn kia.
Phật truyền họ phải cách ly bảy ngày
Ở phòng riêng, tĩnh tọa ngay
Để quên thân phận trước đây của mình
Từng là hoàng tộc cung đình
Rồi cho làm lễ, trở thành Sa môn.

3- CỤ TUYỆT LỜI CẦU HÔN

A Na Luật xuất gia xong
Học kinh, nghe pháp dốc lòng tu thân
Tỳ kheo trẻ vui vô ngần
Các điều Phật dạy chú tâm thực hành
Tham gia hoằng pháp nhiệt tình
Sống đời đạm bạc, chân thành, nghiêm trang.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Một hôm hành đạo qua làng
Không nơi am cốc để chàng nghỉ chân
Gặp cơn giông bão bất thần
Đánh tìm tá túc nhà dân cận kề,
Căn nhà lớn rộng bốn bề
Chỉ còn cô gái trẻ kia ở nhà
Nét lẳng lơ, tính trắng hoa
Thấy thầy tu trẻ quả là đẹp trai
Cô bèn tán tỉnh mời chài
Vòng tay ôm ấp, mở lời cầu hôn.

*

Không hề xáo trộn tâm hồn
Chàng bền nghiêm nghị mắng luôn cô nàng:
“Cô không biết xấu hổ chăng?
Thật vô lễ! Chẳng đoan trang chút nào!
Nhớ rằng sinh tử khổ đau
Thị phi, phiền lụy từ lâu bắt nguồn
Từ nơi tình dục dương trần!
Cô nên tự quán sát tâm niệm mình

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Dập mau tắt lửa dục tình
Xa rời ám chướng, vô minh kiếp người!"
A Na Luật vừa dứt lời
Quả nhiên cô gái tức thời tỉnh ra
Ăn năn, hổ thẹn vô bờ
Sau cùng khẩn thiết xin nhờ hồng ân
Xin thầy hướng dẫn cô luôn
Quy y tam bảo, thành tâm quay đầu
Và tu thân mãi về sau
Trở thành cư sĩ đạo màu tinh thông.

4- CÁI TẬT MÊ NGỦ

Một lần pháp hội thật đông
Đang nghe Phật giảng kinh trong thiền đường
Thầy A Na Luật mơ màng
Tinh thần mệt mỏi, mê man ngủ vùi
Phật nhìn xuống thấy vậy rồi
Ngài liền quở trách mấy lời uy nghi:
"Thầy A Na Luật dậy đi
Sao thầy ngủ gục u mê miệt mài
Giống như vỏ ốc bao ngoài
Ốc nằm trong vỏ ngủ vùi ngàn năm!"

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy nghe quở trách, ăn năn
Vội vàng quỳ lạy thành tâm thốt lời:
“Thế Tôn! Con biết lỗi rồi
Tội con nằm ngủ biếng lười ngu si
Xin Thế Tôn lượng từ bi
Thứ tha cho kẻ mê si lần này
Suốt đời con nguyện từ nay
Mất luôn thức tỉnh đêm ngày mãi thôi!”

*

Sau khi sám hối vậy rồi
Thầy bèn lập hạnh thấy thời lạ sao
Quyết không chịu ngủ chút nào
Ngày đêm chỉ chú tâm vào chuyện tu,
Vì không ngủ, mắt sưng vù
Sau bao ngày tháng quá ư nhọc nhằn.
Phật nghe tin đến khuyên răn:
“Thầy nên bỏ cách tu làm đó ngay
Hạnh ‘không ngủ’ đó chẳng hay
Mất cần giấc ngủ hàng ngày biết bao
Mất mà không ngủ khác nào
Người không ăn uống làm sao sống còn!”

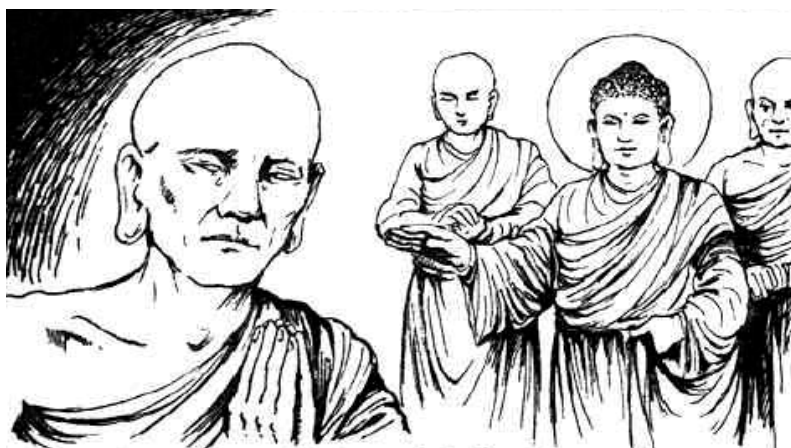

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy A Na Luật tạ ơn
Tạ lòng ưu ái Phật ban cho thầy
Nhưng vì lời nguyện trước đây
Nên thầy không muốn đổi thay ý mình
Ngày đêm rớt ráo tu hành
Không hề ngủ nghỉ, chí tình thức luôn
Ít lâu sau thật đáng buồn
Thầy mù đôi mắt đâu còn thấy chi.

5- PHẬT GIÚP VÁ ÁO

Mắt mù sinh hoạt sớm khuya
Thầy A Na Luật muôn bề khó khăn
Không đi khát thực theo đoàn
Đành chờ chia sẻ thức ăn hàng ngày
Dù không lo lắng chuyện này
Nhưng còn về chuyện vá may áo quần
Vẫn còn trở ngại vô ngần
Áo thầy thường mặc dần dần rách thoi
Mắt mù không vá được rồi
Đến khi ba áo trên người tả tơi
Thầy đành chịu chẳng thốt lời
Mọi người thấy vậy tức thời tiếp tay,

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Phật nghe tin cũng tới đây
Đích thân lo chuyện vá may giúp liền,
Thầy càng cảm động thêm lên
Khi nghe tiếng Phật nói bên cạnh mình
Thế là nước mắt long lanh
Mắt mù xúc động ứa nhanh đôi hàng.

6- CHỨNG THIÊN NHÃN THÔNG

Thầy tuy mù, chẳng thấy đường
Nhưng tâm trí vẫn vô cùng tinh anh
Sau khi áo vá tốt lành
Thầy A Na Luật quả tình vui thay
Phật thường lui tới dạy thầy
Tập tu thiền định hàng ngày cho chuyên
“*Kim Cang Chiếu Sáng*” phép thiền
Sau thời gian ngắn thầy liền chứng ngay
“*Thiên Nhãn Thông*”, sáng suốt thay
Mắt trời trông thấy đó đây tỏ tường
Nhưng gì khuất mắt người thường
Thầy đều thấy được rõ ràng khắp nơi
Thấy gần xa, thấy trong ngoài
Thấy miền cực lạc cõi trời phương Tây
Thấy miền địa ngục lưu đày
Cho nên chợt tới một ngày không lâu

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thầy nhìn trong địa ngục sâu
Thấy nhiều phụ nữ đọa vào chốn đây.
Thầy bèn hỏi Phật chuyện này
Phật lên tiếng dạy: “Xưa nay thường tình
Lòng từ với lại lòng tin
Nữ so nam giới quả nhiên hơn rồi
Nhưng lầm lỗi cũng dễ thôi
Vì ba tâm lớn hơn người phái nam:
'Ghét ghen, dục vọng, tham lam'
Nguyên nhân đọa lạc vì tâm xấu này!”

*

Thầy A Na Luật một ngày
Thành tựu quả thánh. Lành thay vô cùng!
Lại vừa chứng “thiên nhãn thông”
Trở thành đệ tử lớn trong giáo đoàn.
Tuy nhiên có một đôi lần
Thầy Xá Lợi Phất ân cần khuyên thêm:
“Thế Tôn từng dạy chớ quên
Đừng nên ngã mạn, đừng nên vọng cuồng
Và đừng giao động tâm luôn
Cả ba tâm đó phải mong diệt trừ
Mới không phiền não ưu tư
Mới mong giải thoát tới bờ thơm hương.”

7- NIỀM AN LẠC NƠI NÚI RỪNG TĨNH MỊCH

Một thời đại chúng bất thường
Xảy ra tranh chấp vô cùng gắt gาย,
Thầy A Na Luật lúc này
Thời đang hành đạo tại ngay trong rừng
Có hai vị khác tu chung
Cả ba hòa thuận, vô cùng thân nhau,
Anh em dòng họ từ lâu
Đều cùng ý hợp, tâm đầu thân thương
Cùng giao ước chỉ một đường
Tuân lời Phật dạy vững vàng tu thân

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Cả ba chứng quả thánh luôn
Núi rừng tịch mịch khơi nguồn an vui.
Phật thăm, ghé tới tận nơi
Thấy ngay nếp sống tuyệt vời chốn đây
Thuận hòa, an lạc tràn đầy
Phật hoan hỉ gặp các thầy ngọị khen.

8- TRỘM CƯỚP QUY Y TAM BẢO

Thầy A Na Luật nhiều phen
Cũng đi hành hóa khắp miền xa xôi
Một hôm vừa tới một nơi
Thì trời lại tối, thầy thời dừng chân
Ra khu rừng vắng ở gần
Thầy ngồi chờ sáng, tĩnh tâm tọa thiền,
Bỗng đâu một đám cướp đêm
Bất ngờ xuất hiện ở bên bìa rừng
Chia nhau của cải từng bưng
Đang chia bỗng thấy thầy trong chốn này
Cướp bèn muốn giết thầy ngay
Mong không lộ chuyện bọn này cướp đêm.

*

Nhưng thầy lên tiếng nói liền:
“Ta không sợ chết! Chớ quên một điều
Hành vi sai trái đã nhiều
Tuy không ai biết cũng đều hiểm nguy
Luật nhân quả báo ứng kia
Nhân nào quả nấy để gì thứ tha
Sẽ nhiều thảm họa xảy ra
Tương lai đau khổ xót xa nào nề!”
Rồi thầy giảng pháp cho nghe
Những điều khuyên nhủ từ bi, thánh hiền.
Lời vàng thấm đượm vang lên
Động lòng trắc ẩn cướp liền hồi tâm
Cùng nhau sám hối lỗi lầm
Đem đồ trộm cướp chia phần lâu nay

Trả về các khổ chủ ngay,
Ít ngày sau đó nhờ thầy dắt đi
Đến hầu Phật xin quy y
Sống đời lương thiện rất chi tâm thành.

9- TÁM ĐIỀU GIÁC NGỘ CỦA BẠC ĐẠI NHÂN

Thầy A Na Luật nhiệt tình
Trong việc hoằng pháp lợi sinh giúp người
Công phu tu học trong đời
Cũng luôn tinh tấn, Phật thời ngợi khen.
Một lần Phật dạy thầy thêm
Tám điều giác ngộ phải nên hành trì:
- Vô thường quán chiếu ngay đi
Để mà quyết chí xa lìa tử sinh
- Sống theo thiếu dục đời mình
Thân tâm tự tại đạt thành ngay thôi
- Sống vui đạm bạc đủ rồi
Mới mong trí tuệ con người phát sinh
- Siêng năng làm các việc lành

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Não phiền, ma chướng diệt nhanh tức thì

- Thoát mau khỏi cảnh ngu si

Rồi đem học vấn mình đi giúp đời

- Người nghèo sinh oán hận thôi

Tinh thần, vật chất ta thời độ sinh

- Quyết tâm tiêu diệt tận tình

Diệt năm dục vọng khiến mình lâm than

- Không cầu an lạc bản thân

Chúng sinh cứu độ phát tâm đại thừa.

10- TUỔI GIÀ

Thầy A Na Luật thuở xưa

Cuộc đời tu học rất ư huy hoàng

Thêm đời hành đạo rõ ràng

Ít ai ghi lại tỏ tường! Tiếc sao!

Thầy viên tịch ở nơi nao?

Lúc nào viên tịch? Ai đâu hay gì!

Có điều chắc chắn được ghi

Mọi người xưng tụng thầy khi ở đời

Là đệ tử lớn tuyệt vời

“*Thiên nhãn đệ nhất*” trong nơi giáo đoàn.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả ƯU BA LI

Tôn Giả ƯU BA LI

1- XUẤT THÂN TỪ GIAI CẤP NÔ LỆ

Ưu Ba Li vốn xuất thân
Từ dòng nô lệ vô ngần đau thương
Bị kỳ thị, bị khinh thường
Làm thân hạ tiện chán chường lắm thay,
“*Thủ Đà La*” giai cấp này
Gồm nông dân với những tay thợ thuyền
Cùng hàng tôi tớ nghèo hèn
Từ khi sinh chẳng ai thêm lưu tâm
Xem như rác, coi như phân
Làm nghề khổ cực, tấm thân nhọc nhằn
Dầm mưa dãi nắng quanh năm
Học hành bị cấm, vô văn khất khe.

*

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Chàng trai trẻ Ưu Ba Li
Về phần sức khoẻ rất chi khiêm nhường
Nhưng thông minh thật khác thường
Hiếu cùng cha mẹ vô cùng nổi danh,
Khi chàng khôn lớn trưởng thành
Kiếm nghề sinh sống gia đình cầu mong
Và rồi chàng được yên lòng
Học nghề hót tóc vô cùng khéo tay,
Tính tình cẩn trọng lâu nay
Nên hoàng cung tuyển dụng ngay vào làm
Chuyên nghề hót tóc cung vàng
Lại thêm hầu hạ các hàng vương tôn
Chàng vui nhận nhiệm vụ luôn
Nhủ thầm cuộc sống không còn khó khăn.

2- CẠO TÓC CHO PHẬT

Sau khi thành đạo ba năm
Phật về hoàng tộc để thăm mọi người.
Ưu Ba Li tuổi đôi mươi
Được người giới thiệu tới nơi hầu Ngài
Để mà hót tóc mà thôi
Nhưng chàng chợt thấy lòng thời hoảng kinh,
Về thưa chuyện với mẹ mình
Mẹ dù giảng giải, nhiệt tình trấn an
Chàng còn sợ sệt hoang mang
Đích thân mẹ phải dẫn chàng vào cung.
Mẹ con bái kiến Phật xong
Chàng bèn tâm ý tập trung tức thì
Từ từ, cẩn trọng mọi bề
Lo hót tóc Phật rất chi đáng hoàng
Hành vi, cử chỉ của chàng
Tập trung tâm ý như đang nhập thiền.

3- AI XUẤT GIA TRƯỚC LÀ SƯ HUYNH

Về hoàng cung tạo niềm tin
Phật bèn giảng pháp ngay liền tại đây.
Sau khi Phật rời chốn này
Bảy vương tử muốn nghe ngay lời Ngài
Muốn theo học đạo tuyệt vời
Bàn nhau lén lút, bảy người thoát ly
Xuất gia cùng rủ nhau đi
Đến tìm Phật tại vườn Ni Câu Đà,
Phải cạo đầu nếu xuất gia
Cho nên phải dắt Ưu Ba Li rồi.
Ưu Ba Li theo bảy người
Lúc đang cạo tóc chàng thời lệ tuôn
Bảy người vặn hỏi nguồn cơn
Chàng bèn thổ lộ nỗi buồn chia xa:
“Các vương tử khi xuất gia

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Vân du muôn hướng khó mà gặp nhau!”

Bảy người an ủi đôi câu:

“Đừng lo sinh kế, há đâu muộn phiền

Chúng ta giúp đỡ người liền

Khiến cho cuộc sống ấm êm sau này

Ngọc châu trang sức có đây

Xuất gia nào giữ trong tay làm gì

Chúng ta để lại tức thì

Giúp người làm vốn yên bề sinh nhai!”

Bảy người cười tặc tử xong xuôi

Lệnh cho chàng trở về nơi cũ liền.

*

Bảy người đi khuất rừng bên

Ưu Ba Li nghĩ buồn thêm phận mình

Nếu quay về lại kinh thành

Sợ vua, hoàng tộc, bắt trình đầu đuôi

Rồi chàng sẽ bị tội thôi,

Còn như vương tử hạng người cao sang

Vinh hoa, phú quý thế gian

Xuất gia từ bỏ chẳng ham, chẳng màng

Huống chi hạ tiện như chàng

Có gì quý để vương mang ngại ngần

Xuất gia chàng bỗng quyết tâm

Lên đường tìm Phật theo chân bảy người

Bao châu báu để lại thôi

Treo cành cây đó xong rồi chàng đi.

Vượt qua một chặng đường kia

Ưu Ba Li chợt nghĩ về bản thân:

“Phận nô lệ, hàng tiện dân

Xuất gia chi được, muôn phần khó khăn!”

Bên đường ngồi xuống khóc than

Bỗng nghe người hỏi nhẹ nhàng bên tai

Chàng quay đầu lại thấy ngay

Thầy Xá Lợi Phất khoan thai cạnh mình.

*

Chàng bèn quỳ xuống trần tình:

“Như con nếu muốn tu hành được không

MƯƠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hay là vọng tưởng viễn vông
Phận người nô lệ khó mong ngang hàng?"
Thầy bèn giảng giải: "Đạo vàng
Tự do, bình đẳng muôn vàn từ bi
Không phân biệt giai cấp chi
Muốn thành đệ tử Phật thì khó đâu
Xuất gia giữ giới trước sau
Tu hành đạo quả sẽ mau viên thành!"
Ưu Ba Li mừng thật tình
Tâm hồn rạng rỡ, thấy mình thật may
Theo thầy Xá Lợi Phất ngay
Cùng đi gặp Phật lòng đầy niềm vui.
Sau khi bái kiến Phật rồi
Ưu Ba Li nguyện theo nơi Đạo vàng.
Phật vui xuống tóc cho chàng
Rồi cho thọ giới, nhập hàng xuất gia
Và Ngài cũng phán thêm là:
"Cần lành thầy đã tỏ ra có rồi,
Ưu Ba Li chắc tương lai
Tuyên dương Phật pháp còn ai hơn thầy!
Khi thầy chưa tới nơi này
Bảy vương tử nọ tới đây trước rồi
Cùng xin được xuất gia thôi
Ta trên nguyên tắc nhận lời cho tu
Nhưng mà họ phải tĩnh cư
Thời gian liên tiếp kể như bảy ngày
Để quên thân phận trước đây
Từng là vương tử tràn đầy lợi danh
Rồi xuất gia để tu hành
Cùng thầy gặp gỡ trong tình đồng tu!"

*

Sau thời gian đã tĩnh cư
Bảy vương tử nọ rất ư ngỡ ngàng
Thấy trong đại chúng có chàng
Ưu Ba Li đã nhập hàng Tỳ kheo
Xưng hô thấy khó bao nhiêu
Hiểu tâm ý họ Phật kêu dạy liền:

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“Xuất gia học đạo trước tiên
Cái tâm kiêu mạn phải nên diệt trừ
Ưu Ba Li đã đi tu
Các thầy đánh lễ kể như hợp tình!”
Phật đưa pháp chế tu hành
Trở thành hiện thực vang danh muôn đời:
“Nước trăm sông chảy biển khơi,
Bốn giai cấp bị mọi người chia ra

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nhưng cùng nhau được xuất gia
Và cùng chung họ Thích Ca nhân từ!”

4- TRONG MỘT KIẾP TRƯỚC

Ngay năm đó, mùa an cư
Ưu Ba Li dốc công phu học hành
Nên thầy giác ngộ rất nhanh
Trở thành thượng thủ xứng danh giáo đoàn
Mọi người kính phục vô vàn.
Phật nhân chuyện đó kể rằng trước đây
Trong một tiền kiếp của thầy
Cũng từng là thợ cạo ngay cung đình
Quyết tâm sau đó tu hành
Để rồi chứng quả và rành thần thông.

5- NHỮNG CẢNH NGỘ OÁI ẨM TRÊN ĐƯỜNG HÀNH ĐẠO

Sau khi thầy chứng ngộ xong
Ưu Ba Li tính vốn từng rất nghiêm
Giờ càng cẩn trọng thêm lên
Oai nghi giới luật giữ gìn tinh thông
Cho nên đại chúng tôn xưng
Thầy là bậc nhất ở trong giáo đoàn
Mọi người hoan hỉ vô ngần
Tỏ lòng cung kính, thành tâm trọng thầy.
Tuy nhiên một số trong đây
Không màng giữ giới, hàng ngày buông lung
Cho nên oán ghét vô cùng
Đặt điều nói xấu thầy trong giáo đoàn
Ưu Ba Li chẳng nổi sân
Thầy luôn nhẫn nhục và luôn ôn hòa.
Phật nghe được chuyện xảy ra
Ngài lên tiếng dạy để mà thực thi:
“Người mà giới luật nghiêm trì
Như đèn sáng tỏ rạng khi đêm trường

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nên ai phẩm hạnh đoan trang
Thân tâm thanh tịnh lại càng thích ưa,
Còn ai ám muội tâm tư
Sợ vùng sáng sửa, sẽ ưa tối trời,
Bậc thầy cao cả tuyệt vời
Chính là giới luật mọi người phải theo!”

6- SỰ MẠNG HÒA GIẢI

Giới tu hành kẻ cũng nhiều
Thành phần chứng quả bao nhiêu là người
Tuy nhiên lắm kẻ buông lời
Buông lung phạm giới thấy thời ít đâu
Đôi bên chẳng nhường nhịn nhau

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Luôn gây tranh chấp từ lâu nặng nề
Phật đều phải phải người về
Tới nơi hòa giải yên bề đôi bên
Ưu Ba Li được chọn liền
Vì thầy đạo đức vượt lên hàng đầu
Lại còn xét đoán trước sau
Công minh chính trực ai đâu sánh cùng.

7- HỎI GIỚI PHÁP NƠI PHẬT

Ưu Ba Li được tôn xưng
Giữ gìn giới luật nêu gương trường đoàn
Những điều giới luật liên quan
Thầy thường gặp Phật luận bàn cho thông.
Một lần thưa: “Bạch Thế Tôn!
Người phạm quốc pháp có còn xứng danh
Xuất gia nhập giới tu hành?
Phật lên tiếng dạy: “Tùy tình hình chung,
Xét ra quốc pháp một vùng
Dù cho hợp lý hay không còn tùy
Nhưng người phạm quốc pháp kia
Nếu tòa chưa phán quyết về tội danh
Chưa tuyên vô tội, oan tình
Thời không được phép tu hành, xuất gia!”

*

Một lần khác thầy nêu ra
Một câu hỏi Phật rất là lạ sao:
“Bạch Thế Tôn! Có thể nào
Tỳ kheo mai mối ngay vào hôn nhân
Vì xã hội, vì nhân quần
Gia đình tạo lập góp phần mỗi mai
Cho nhà gái, lẫn nhà trai?”
Phật lên tiếng dạy: “Việc đòi đưa mang
Nhà trai, nhà gái xóm làng
Nếu đem ý tứ đôi đàng nói qua
Hoặc là giới thiệu hai nhà

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tỳ kheo làm vậy đều là sai thôi
Lo toan quá! Phạm giới rồi!
Phải mau sám hối tức thời chớ quên,
Việc hôn lễ của đôi bên
Chỉ cần được tổ chức thêm tại chùa
Để cầu Tam Bảo lòng từ
Chứng minh đôi trẻ, kể như vẹn toàn!”

8- PHÉP TẮC THĂM HỎI BỆNH NHÂN

“Người bệnh hoạn trong tăng đoàn
Cần chăm sóc với viếng thăm thế nào?
Nếu qua đời thời tính sao?”
Ưu Ba Li cũng nêu câu hỏi này
Thầy mong được Phật chỉ bày
Lòng thầy nhân ái lại đầy từ bi,
Thầy theo lời Phật khắc ghi:

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“Việc chăm sóc bệnh nhân thì quý thay
Người tu phải thực hành ngay
Đây là ruộng phước chờ tay gieo trồng
Vị Tăng bệnh hoạn cầu mong
Thầy mình và huynh đệ cùng tiếp tay
Vớ hàng đệ tử lâu nay
Hết lòng chăm sóc hàng ngày cho an!”

9- HÒA HỢP TĂNG

Việc đoàn kết trong Tăng đoàn
Ưu Ba Li cũng vô vàn thiết tha
Một hôm thầy hỏi Phật Đà:
“Thế nào là phá hoại hòa hợp Tăng?”
Phật bèn lên tiếng dạy rằng:
“Tỳ kheo nào giữ vững vàng đạo tâm
Giữ gìn giới luật chuyên cần
Sống theo giáo pháp xa gần đều hay
Thời đệ tử Tỳ kheo này
Dù cho đã xuất gia hay tại nhà
Phải luôn tôn kính thiết tha
Nếu mà khinh thị tỏ ra coi thường
Kể như họ đã tìm đường
Phá đi sự hòa hợp Tăng mất rồi!”

*

Phật liền đó dạy thêm lời:
“Tại gia Phật tử ai người gây ra
Rễ chia Tăng chúng xuất gia
Những điều hiềm khích hay là phân chia
Sự hoà hợp sẽ mất đi
Đó là phá hoại, còn chi kết đoàn!
Còn chính quyền với quan quân
Việc trong tự viện chớ can thiệp vào
Khiến Tăng chẳng hòa hợp nhau
Đó là phá hoại đạo màu chẳng nên.
Nói chung kẻ phạm tội trên
Đọa vào địa ngục ngay liền kiếp sau!

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Còn như ai mãi dài lâu
Hết lòng theo đúng đạo màu Thế Tôn
Lo hòa hợp các chư Tăng
Tạo bao công đức vẻ vang một đời
Kiếp sau sinh được cõi trời
Hưởng nhiều sung sướng, bao người cầu mong!”

10- KẾT HỢP TẠNG LUẬT

Đến thời Phật nhập diệt xong
Các hàng đệ tử lớn cùng họp nhau
Kết tập kinh điển từ lâu
Ngài Đại Ca Diếp đứng đầu chỉ huy
Và tôn giả Ưu Ba Li
Là người duy nhất được suy cử liền
Đọc tụng tạng luật chẳng quên
Vì thầy có đủ thẩm quyền từ lâu

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nổi danh giữ giới trước sau
Rất chi nghiêm túc ai nào sánh ngang.
Tuổi thầy khoảng bảy mươi hơn
Lời thầy đọc tụng luôn luôn rõ ràng
Mỗi điều giới nêu thời gian
Cùng là địa điểm Phật ban giới này
Nguyên do, đối tượng trước đây
Thầy đều ghi nhớ tới nay nằm lòng,
Mọi người bội phục vô cùng
Hết lòng tin tưởng khắp trong Tăng đoàn.

11- TINH THẦN BÌNH ĐẲNG

Thầy Ưu Ba Li xuất thân
Từ dòng “hạ tiện” vô ngần đáng thương
Nhưng rồi địa vị rõ ràng
Rất là cao cả trong hàng chư Tăng
Cuối cùng nhiệm vụ vẻ vang
Chủ trì tạng Luật đạo vàng thuở nao
Trong kỳ kết tập tối cao
Thật là bình đẳng nói sao cho vừa
Ánh dương bình đẳng chói lòa
Rọi ra khắp cõi ta bà đẹp thay
Từ đời xưa tới đời nay
Chúng sinh cùng được hưởng đầy hồng ân!”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả A NAN

Tôn Giả A NAN

1- NHÂN DUYÊN XUẤT GIA

Bảy vương tử dòng Thích Ca
Đợt đầu quyết chí xuất gia lần này
A Nan có mặt trong đây
Tuổi thời nhỏ nhất nhưng đầy tương lai
Phật hy vọng trong bảy người
Chính A Nan sẽ giúp Ngài mai sau
Làm thêm hưng thịnh đạo màu
Lưu truyền Phật pháp về lâu về dài.
A Nan tuổi trẻ, đẹp trai
Lại thêm bản tính khoan thai hiền từ
Giàu tình cảm, rất ôn nhu
Được phe nữ giới coi như mặt trời

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hiện ra sương ẩm lòng người
Giữa ngày đông giá khắp nơi lạnh lùng,
Nữ lưu cảm mến tôn sùng
Dù ngoài hay ở ngay trong giáo đoàn.

2- GIÚP CHO NỮ GIỚI ĐƯỢC XUẤT GIA

Phật thành đạo được năm năm
Thời vua Tịnh Phạn lìa trần còn chi
Bà thái hậu Kiều Đàm Di
Là di mẫu Phật xưa kia nuôi Ngài
Giờ đây bà cũng ngổ lòng
Muốn xin được phép sống đời xuất gia,
Phật từ chối không nhận bà
Trước sau bác bỏ đã ba phen rồi,
Sợ bà năn nỉ lời thôi
Phật đưa Tăng chúng qua nơi cận kề
Sang thành phố Tì Xá Li
Cùng nhau hành hóa tránh đi muện phiền.
Nhưng di mẫu trí vững bền
Quyết tâm tập hợp người thêm cạnh bà
Toàn người dòng họ Thích Ca
Phi tần, cung nữ xuất gia đồng tình
Có cùng chí hướng tu hành
Năm trăm phụ nữ lòng thành thiết tha,
Cùng cạo tóc, mặc cà sa
Ba y, một bát thế là cùng đi
Biến mình thành Tỳ kheo Ni
Chân trần, lợi bộ rất chi nhọc nhằn
Hai mươi ngày với quyết tâm
Hơn hai nghìn dặm xa xăm chẳng nề
Đến tu viện Tì Xá Li
Quyết lòng gặp Phật lo bề xuất gia.

*

Đến nơi, trời ngả bóng tà
Mọi người mệt mỏi, bơ phờ xác thân

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Đứng ngoài tu viện ngại ngần
May thay vừa lúc A Nan thấy đoàn
Nhìn qua xúc động vô vàn
Vốn giàu tình cảm, vội vàng hỏi thăm.
Mọi người đáp thật thành tâm:
“Chúng tôi cầu đạo nên cần xuất gia
Bỏ gia đình, lìa cửa nhà
Đến cầu xin Phật thiết tha bữa này
Nếu Ngài từ chối, buồn thay
Chúng tôi nguyện chết tại đây không về!”

*

A Nan an ủi mọi bề
Rồi vào trình Phật rất chí nhiệt tình
Xin Ngài chấp nhận lòng thành
Cho đoàn được phép trở thành Ni sư
Nhưng mà Phật mãi chối từ
A Nan năn nỉ rất ư thảm sầu
Tuôn dòng nước mắt khẩn cầu
Cuối cùng Phật chẳng nỡ đâu bác lời
Cả đoàn được chấp nhận thôi

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tỳ kheo Ni được ra đời từ đây
Với điều kiện những người này
“*Tám phép hoà kính*” hàng ngày phải theo
Để tôn trọng các Tỳ kheo,
Đoàn cam kết sẽ tuân điều luật trên.

3- NAN MA ĐĂNG GIÀ

A Nan theo thói lề quen
Một hôm khát thực xong liền về ngay
Đi ngang giếng, khát nước thay
Thấy cô gái nọ nên thầy hỏi xin,
Cô đang múc nước giếng lên
Cô dòng “hạ tiện” cho nên ngại ngừng
Dám đâu dâng nước cúng dường.
A Nan bèn đáp: “Hèn sang mặc tình
Tôi là một kẻ tu hành
Không còn phân biệt quẩn quanh thói thường!”
Cô bèn dâng nước cúng dường
Về nhà tình chợt nở trong tâm hồn
Tương tư mãi, ngẩn ngơ luôn
Không màng ăn nữa, chẳng buồn sống thêm,
Mẹ dò hỏi biết chuyện trên
Than rằng con khó kết duyên với người
Thầy tu, dòng dõi cao vời,
Thương con bà cố tìm nơi giúp mình
Giúp câu “thần chú” thật linh
Nghe vào mê loạn hết minh mẫn liền.
Nàng bèn chờ đợi trước thềm
Khi thầy khát thực qua bèn đọc mau
Vẫy tay mời gọi đón chào.
Chắc gì thần chú kia nào có linh!
Nhưng A Nan quả thật tình
Nửa mê, nửa tỉnh bước nhanh vào nhà
Nàng mừng, cuống quýt chẳng ngờ
Muộn màng phản ứng thành ra trễ rồi
A Nan bừng tỉnh ngay thôi

MƯỠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nhờ oai lực Phật trí thời sáng lên
Bước ra về tu viện liền.
Hôm sau khát thực vẫn phiền nhiều sao
Cô nàng bám sát theo sau
Khiến A Nan phải mau mau quay về
Trình lên Phật rõ mọi bề,
Phật truyền cho gọi nàng kia đến hầu.

*

Thoạt tiên nàng thấy lo âu
Nhưng vì tình ái nàng đâu ngại ngừng
Đến nơi quỳ lạy Phật xong
Nàng bèn trút hết nỗi lòng vương mang.
Phật nghe, rồi hỏi cô nàng:
“Nếu con muốn lấy A Nan làm chồng
Bước đầu con có bằng lòng
Đi tu nghiêm chỉnh trong vòng một năm?”
Cô nàng thấy chẳng khó khăn
Vội vàng ưng chịu vô ngần sướng vui
Mẹ nàng cũng phải tới nơi
Thuận cho con gái thành người xuất gia.
Mơ màng hạnh phúc thăng hoa
Nàng vui cạo tóc, cà sa mặc vào,
Tỳ kheo Ni, học đạo màu
Siêng nghe Phật pháp, dần sâu tu hành
Tinh anh, tấn tới, thuận thành
Khiến tâm dục vọng si tình lặng đi.
Nửa năm trôi đẹp yên bề
Một hôm nhớ lại hành vi của mình
Chìm ái dục, đắm mộng tình
Khiến nàng hổ thẹn tâm thành ăn năn
Đến hầu Phật sám hối rằng:
“Từ nay con nguyện đạo vàng khắc ghi
Mãi làm một Tỳ kheo Ni
Như Lai sứ giả quyết đi trọn đời!”

*

Thuộc dòng “hạ tiện” đương thời
“Ma Đằng Già” đó mọi người gọi tên,

MƯỠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nàng là cô gái đầu tiên
Phật cho phép được hưởng niềm xuất gia.

4- THUYẾT PHÁP CHO TỖ KHEO NI

Đẹp trai, tình cảm nhu hoà
A Nan khiến gái gần xa mến thầy
Trong ni viện nọ quanh đây
Có Ni cô trẻ đêm ngày thăm thương,
Một hôm cô bệnh bất thường
Nhấn người xin thỉnh thầy sang thăm mình:
“Con đang bệnh nặng thật tình
Chắc không qua khỏi, chết đành xuôi tay!”
A Nan thương cảm tới ngay
Thấy cô xốc xếch, giường đầy gối chăn
Nhìn thầy tình tứ dăm dăm
Thầy bèn quay gót âm thầm bỏ đi.
Ni cô hổ thẹn kể chi
Sửa sang xiêm áo vội đi theo thầy:
“Xin thầy thứ lỗi lầm này
Xin thầy trở lại, con đây tâm thành
Mong nghe lời dạy tu hành!”
Cô đem tọa cụ rước nhanh thầy ngồi.
A Nan lên tiếng ngay thôi:
“Có tu tâm ý con người mới an
Mong cầu dục lạc dối gian
Là điều lầm lẫn vô vàn khổ đau.”
Rồi thầy giảng Pháp thật lâu
Vì yêu, cô chú tâm vào để nghe
Vì nghe, tâm sáng tức thì
Để rồi niệm ái dục kia dứt liền.

5- BỊ GIỀM PHA VÌ CHIA BÁNH

Một hôm thầy lại chuốc phiên
Khi thầy chia bánh luân phiên từng người

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Dân nghèo quanh tu viện thôi
Mỗi người một bánh chia thời đều nhau,
Đến phiên cô gái đứng sau
Vô cùng xinh đẹp, bước mau đến gần
Thầy A Nan chẳng để tâm
Đưa tay bốc bánh, bốc nhầm một đôi
Đính nhau bánh khó tách rời
Thầy đưa cặp bánh cho người đẹp kia.
Thế là bị kẻ xấu chê
Ghét ganh, ác ý tức thì riễu ngay:
“Hai người tình ý chi đây
Cớ sao lại phát bánh này gấp đôi?”
Thầy nghe thương xót thói đời
Đắm mê ái dục trong nơi biển tình
Không nhằm chán, mãi quần quanh
Để rồi khổ não và tranh chấp hoài.

6- LÀM THỊ GIẢ CỦA PHẬT

Tuổi năm ba, gần già rồi
Phật cần thị giả giúp Ngài thường xuyên
A Nan được đề cử liền
Chư Tăng khích lệ: “Thầy nên nhận lời
Thông minh, trí nhớ tuyệt vời
Thầy còn tuổi trẻ giúp đời dài lâu
Nói truyền chánh pháp, đạo màu!”
Thầy nghe khuyên mãi, dám đâu cãi lời
Xin ba điều kiện mà thôi:
“Y phục của Phật thầy thời không mang
Cho dù cũ mới hay chẳng;
Không theo Phật dự trai tăng người mời;
Khi cần mới tới Phật thôi!”
Chư Tăng trình Phật, Ngài thời khen ngay:
“A Nan phẩm cách đẹp thay
Ba điều kiện đó do thầy đặt ra
Chỉ nhằm tránh tiếng gièm pha
Rằng thầy ham áo hay là ham ăn!”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

*

Kể từ đó thầy A Nan
Làm thị giả Phật chuyên cần mãi thôi,
Khởi đầu tuổi trên hai mươi
Rồi hai mươi bảy năm trời tiếp theo
Thường xuyên hầu Phật sớm chiều
Ngài đi hành hóa rắc gieo Pháp màu
Thầy A Nan mãi theo sau
Vì nhân duyên được dài lâu bên Ngài
Pháp như biển rộng trùng khơi
Chảy đều thấm đượm vào nơi tâm thầy,
Nạn về nữ giới bớt ngay
Vì thầy gần Phật hàng ngày thường xuyên.
Thầy A Nan cũng nghiêm nhiên
Trở thành gạch nối đôi bên thuận chiều
Giữa Phật và các Tỳ kheo
Thầy là thị giả được nhiều người thương.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

7- TÌNH BẠN TRONG ĐẠO NGOÀI ĐỜI

Giúp ai thầy giúp hết lòng
Sở trường mình có cũng thường không khoe,
Ai nhiều sở đoản chẳng chê
Riêng phần ngoại đạo có gì trái sai
Thầy không đả kích một ai
Cho nên cảm hóa mọi người chung quanh,
Thầy tuy hùng biện nổi danh
Không hề sử dụng tài tranh luận này.
Lưu Di người bạn lâu ngày
Chỉ riêng quý trọng có thầy mà thôi
Ngoài ra chẳng kính một ai
Không tin Phật với các người xuất gia,
A Nan bèn mời bạn qua
Nghe lời Phật giảng, sáng ra vô ngần
Lưu Di sau đó phát tâm
Quy y tam bảo và luôn thuận thành.
Mọi tranh chấp trong Tăng đoàn
Thường do thị giả A Nan giải hòa
Chân tình, khéo léo, thiết tha
Tình đời, nghĩa đạo phô ra tròn đầy.

8- NỖI KHỔ TÂM LỚN NHẤT

Khổ tâm lớn nhất của thầy
Chính là anh ruột mãi gây bất hòa
Chính là Đề Bà Đạt Đa
Xấu xa tuy đã xuất gia tu hành
Không chính trực, thiếu lòng thành
Chỉ mang ý tưởng muốn rành thần thông,
Phật khuyên thanh lọc thân tâm
Chớ ham cầu chứng thần thông làm gì,
Đạt Đa bất mãn kể chi
Lòng thù nghịch Phật tức thì nổi lên
Muốn tìm cách hại Phật liền

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Đoạt ngôi giáo chủ nắm quyền trong tay.

A Nan và Phật một ngày

Đi ngang chân núi nào hay có người

Đạt Đa trên núi cao vời

Xô nguyên tảng đá lớn rơi hải hùng

Mong rằng Phật bị tử thương,

Đá lăn tới Phật bỗng dừng lại luôn.

A Nan và Phật một hôm

Cùng đi bỗng gặp một đoàn người kia

Đạt Đa đang dẫn họ đi

Phật liền tránh mặt, Ngài thì rẽ ngay

Vào con đường nhỏ cạnh đây

Phật lên tiếng dạy: “Nghe này A Nan

Những người hung ác bạo tàn

Đen lòng, tôi dạ mình cần tránh xa

Không vì sợ hải người ta

Chỉ vì chạm trán quả là ích chi!”

Đạt Đa còn có nhiều khi

Lùa voi hại Phật đang đi trên đường,

Hay thường tìm đến đạo tràng

Gây phiền cho Phật và Tăng bao lần.

Nhân tiền quả báo chẳng lầm

Đạt Đa sau chết vô ngần thảm thương.

9- MỘNG VÀ NHỮNG DỰ ĐOÁN

Suốt hai mươi bảy năm trường

A Nan thị giả khả năng tuyệt vời

Theo Phật hành hóa khắp nơi

Giờ đây tuổi đã năm mươi hơn rồi

Một đêm nằm mộng lạ đời

Thấy bao sự việc nổi trôi khác thường

Tâm thần hoảng hốt hoang mang

Vội tìm hầu Phật và tường thuật ngay.

*

Phật nghe, suy đoán giúp thầy:

“Đây điềm báo trước cho ngày mai sau:

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tăng đoàn thánh thiện ít sao
Nhiều phần tử xấu len vào chen chân;
Như Lai sớm nhập Niết bàn
Các đệ tử lớn cũng lần lượt theo;
Tương lai có lắm Tỳ kheo
Biếng tu, ganh tị, kiếm điều hại nhau;
Có người y, giới bỏ mau
Chỉ lo hưởng lạc lao đầu bến mê
Chỉ lo lợi dưỡng mọi bề
Hậu sinh bỏ mặc không hề lưu tâm;
Và rồi đệ tử xa gần
Xuất gia cùng với thành phần tại gia
Cùng nhau hủy Phật pháp nhà
Chữ hàng ngoại đạo khó mà hại ta;
Còn điềm mộng cuối diễn ra
Báo ba tháng nữa ta xa cõi trần
Như Lai sẽ nhập Niết bàn
Rời quần chúng với Tăng đoàn, chư thiên
Lo kinh điển bị lãng quên
Phải cần kết tập cho nên nhờ thầy
Thầy là thị giả lâu ngày
Mọi người tín nhiệm! Lành thay đạo vàng!"

10- THỈNH GIÁO LẦN CUỐI

Thế Tôn sắp nhập Niết bàn
Sau khi tuyên bố, Ngài nằm tại đây
Sa la nở khắp rừng cây
A Nan thị giả quý ngay cạnh Ngài
Bồn chồn thỉnh giáo đôi lời:
"Xin Thế Tôn dạy trong thời mai sau
Hàng nữ giới nhiều xiết bao
Con nên đối xử thế nào cho yên?"
Đức Phật từ tốn dạy liền:
"Người tu quyết bỏ não phiền buông trôi
Theo đường giác ngộ sáng tươi
Bóng hình phụ nữ phải rời xa tâm."

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Lỡ khi chạm mặt tối cần
Gặp người già cả ta luôn thốt lời
Xem như là mẹ mình thôi!
Gặp người hơn tuổi ta thời coi ngang
Xem như chị gái tỏ tường!
Gặp người thiếu nữ trẻ hơn tuổi mình
Xem như em trong gia đình
Giữ tâm trong sáng, nghiêm minh, đàng hoàng!”

*

Sau khi dạy những lời vàng
Phật còn dặn lại kỹ càng xiết bao
Trà tì, xây tháp ra sao.
A Nan đa cảm nên mau u hoài
Nghe xong sầu khổ bi ai
Trốn ra đứng ở một nơi vắng người
Xót xa giọt lệ tuôn rơi
Nghĩ huynh đệ khác đều khai ngộ rồi
Riêng mình tắm tối mãi thôi
Muốn sau khai ngộ còn ai cậy nhờ
Còn đâu nữa bậc ân sư
Để mình hầu cận mãi như thuở nào.
Tìm A Nan chẳng thấy đâu
Phật sai người kiếm, gọi vào cạnh bên
Phật an ủi A Nan liền:
“Thầy làm thị giả lâu bền, siêng năng
Không sơ suất, đẹp mọi đường
Bao nhiêu công đức rõ ràng giờ đây
Như Lai đền đáp cho thầy,
Hãy nên tinh tấn thêm ngay từ giờ
Để rồi thầy sớm lìa xa
Thoát ly phiền não ngay qua buộc ràng
Rồi mau chứng ngộ đạo vàng!”
Phật nhìn đại chúng nhẹ nhàng nói thêm:
“A Nan điềm tĩnh, lành hiền
Thầy luôn nghe Pháp chẳng quên chút gì
Luôn sẵn sóc, mãi cận kề
Thầy làm thị giả chẳng hề quản công

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Cho nên công đức vô cùng
Sẽ luôn sáng rỡ khắp vùng thế gian!”
Nghe xong tôn giả A Nan
Lấy tay che mặt, lệ tràn bờ mi
Lại thương cảm, lại sầu bi
Lùi xa đại chúng trốn đi ra ngoài,
Thế rồi lại bị mọi người
Mời vào bên Phật, quỳ nơi cạnh Ngài
Để làm đại diện nhất thời
Xin nghe Phật dạy đôi lời trời trắng.

*

Phật lên tiếng dạy chư Tăng:
“Giữ gìn giới luật bao năm làm thầy;
Y vào ‘*bốn niệm xứ*’ này
Để mà an trú hàng ngày thân tâm;
Gặp người hung ác, bất nhân
Hãy mau xa lánh, chớ gần gũi chi;
Kính điển kết tập ngay đi
Mỗi câu nên bắt đầu ghi như vậy
‘Tôi nghe nhớ như thế này...’
Rồi theo đúng Pháp quý thầy chuyên tu
Vì rằng Pháp được coi như
Pháp thân thường tại của Như Lai rồi!”
Sau khi vừa dạy dứt lời
Niết bàn Phật nhập ngay nơi chốn này.

11- THAM DỰ ĐẠI HỘI KẾT TẬP KINH ĐIỂN

Lễ trà tì xong tại đây
A Nan mệt mỏi vội quay trở về
Nghỉ nơi tu viện trước kia
Rồi sau tôn giả hướng về phương Nam
Nơi thành vương xá xa xăm
Để cùng đại hội chư Tăng luận bàn
Kết tập kinh điển rõ ràng
Sẽ khai mạc với mùa an cư này

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Rằm tháng Tư sắp tới đây.
Tuy chưa chứng ngộ nhưng thầy quản chi
Bao nhiêu giáo pháp xưa kia
Từng nghe Phật dạy, khắc ghi nằm lòng.
Thầy về vương xá thông dong
Một ngày trước lúc chư Tăng họp bàn
Đại Ca Diếp chủ tọa đoàn
Chọn vào đại hội được năm trăm người
A La Hán chứng quả rồi
Đã khai ngộ mới được mời tham gia.

*

Thầy A Nan bị bỏ qua
Vì chưa chứng quả. Bất ngờ lắm thay!
Cho nên ngay buổi chiều này
Thầy buông bỏ tất cả ngay tức thì

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Trầm tư mặc tưởng nghĩ suy
Tập trung thiền quán rất chí nhiệt tinh
Đến khuya khai ngộ hoát nhiên
Thầy A Nan suốt thông liền! Thật vui!
Thầy A Nan chứng quả rồi
Hôm sau đại hội thầy thời tham gia
Không chờ cửa động mở ra
Thầy dùng thần lực để mà vào luôn
Giờ đây hiển lộ toàn thân
Tác phong đạo mạo sáng ngời phô ra
Như trăng tỏ khỏi mây mờ
Như sen sớm nở cánh pha ánh vàng
Làm cho thánh chúng ngỡ ngàng
Cùng nhau xưng tán A Nan nhiệt thành
Rồi ngay lúc đó đồng thanh
Cử thầy lên đọc tụng kinh tức thì,
Thầy Đại Ca Diếp chủ trì
Thầy A Nan đọc: “Tôi nghe thế này
Thế Tôn thuở ấy tại đây...”
Lầu lầu đọc tụng lời thầy âm vang
Những gì nghe Phật rõ ràng
Để rồi ghi nhớ kỹ càng nào quên.
Trong kỳ đại hội nói trên
Bao kinh kết tập đầu tiên hoàn thành
Do công tôn giả A Nan
Thiên tài, trí nhớ vô vàn tuyệt luân,
Mọi người cảm kích vô ngần
Được nghe lại những lời vàng Phật tuyên
Biết bao kinh điển nói trên
Giờ đây mãi mãi lưu truyền nhân gian.

12- NHẬP NIẾT BÀN

Sau khi Phật nhập Niết bàn
Thầy Đại Ca Diếp thay chân dẫn đầu
Kế thừa y bát, đạo màu
Giáo đoàn lãnh đạo trước sau viên thành.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hai mươi năm thoáng qua nhanh
Tới hồi già cả, hơn trăm tuổi rồi
Thầy vào núi nhập diệt thôi
Phó truyền đạo nghiệp cho người thay chân
Đó là tôn giả A Nan
Đứng ra dìu dắt giáo đoàn khắp nơi
Bấy giờ tám chục tuổi rồi
Kế thừa Phật nghiệp thấy thời thuận duyên
Như hoa bùng nổ tự nhiên
Khi mùa xuân đến khắp miền hương bay,
Thế Tôn từ thuở trước đây
Cũng từng mong mỗi điều này đã lâu.

*

Thời gian thấm thoát trôi mau
Bao đệ tử lớn trước sau lìa trần
Chỉ còn tôn giả A Nan
Một trăm hai chục tuổi năm nay rồi
Một mình một bóng đơn côi
Chợt suy tưởng tới Phật đời xa xưa
Cùng bao đệ tử thượng thừa:
“Giờ đều khuất bóng tựa như chim trời

MƯỠI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Bay theo cơn lốc xa vờn
Cùng nhau nhập diệt vào nơi Niết bàn
Còn mình ta chốn nhân gian
Tựa khu rừng bị đốn tan hoang rồi
Chỉ còn một cỏ thụ thôi
Che mưa ngăn gió thấy thời khó sao
Thế gian tịch mịch xiết bao
Niết bàn ta cũng nhập vào cho xong!"
Thế là tôn giả quyết lòng
Bèn đem giáo pháp truyền luôn cho người
Truyền cho đệ tử xong xuôi
Nhắm về hướng Bắc thầy thời tìm qua
Sông Hằng phía đó không xa
Sông chia hai nước, phân ra đôi bờ
Tì Xá Li, Ma Kiệt Đà
Cả hai chuẩn bị đang chờ chiến tranh.
Sông Hằng ở giữa phân ranh
Một hôm thầy quyết tự mình ra sông
Rời thuyền, ngồi giữa hư không
Dùng lửa tam muội từ trong thân mình
Giữ lòng yên ổn, an bình
Tự thiêu thân xác nhập nhanh Niết bàn
Nhục thân chia tách đôi đàng
Để cho xá lợi giạt ngang đôi bờ
Chia đều hai phía đang chờ
Cả hai nước tỉnh về thờ giống nhau.
Cảm thông từ đó về sau
Đôi bên giao hảo còn đâu hận thù.
A Nan tôn giả từ xưa
Tĩnh tình hòa nhã lại vừa khiêm cung
Hiền lành, nhẫn nhục vô cùng
Nghe nhiều, nhớ kỹ ai hòng sánh ngang
Nhiều công lao với đạo vàng
Người đời nhớ tưởng, vô vàn kính yêu.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Tôn Giả LA HẦU LA

Tôn Giả LA HẦU LA

1- CẬU BÉ HẠNH PHÚC NHẤT THẾ GIAN

Khi chưa được phép xuất gia
Phật là thái tử, không xa cung đình
Ca Ti La Vệ hoàng thành.
Rồi Ngài cưới vợ đẹp xinh mặn mà
Công chúa Da Du Đà La
Hai người cùng tuổi, thật là xứng đôi.
Năm Ngài mười chín mừng vui
Sinh ra quý tử nối ngôi vua nhà
Đặt tên là La Hầu La
Thế là thái tử xuất gia được rồi
Vì vua cha từng hứa lời
Có con nối dõi vua thời mới ưng.
Thái tử từ giã hoàng cung
Bảy ngày sau lúc sinh xong con mình,
Nhìn công chúa ngủ yên bình
La Hầu La cũng an lành nằm bên
Ngài vào lần chót ngắm nhìn
Rồi lòng cương quyết tạm quên gia đình
Leo lên ngựa trắng đăng trình
Ra đi, rời khỏi hoàng thành, xuất gia.
La Hầu La tháng ngày qua
Lớn dần, được mẹ, ông bà thương yêu,
Tình thương của Phật cũng nhiều
Tình cha con đó trải đều muôn nơi
Chân hòa tỏa khắp đất trời
Phật thương tất cả mọi người như nhau
La Hầu La thật vui sao
Thế gian hạnh phúc ai nào sánh ngang.

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

2- ĐỨA CON KHÔNG BIẾT MẶT CHA

Phật thành đạo, ngày về vang
Ba năm sau đó lệ làng trôi qua
Phật từ nước Ma Kiệt Đà
Từ phương Nam trở về nhà thăm quê
Ca Tì La Vệ xưa kia
Ở nơi miền Bắc, đường về khá xa.
Mọi người dòng họ Thích Ca
Cùng vua Tịnh Phạn đều ra cổng thành
Để nghênh đón Phật nhiệt tình,
La Hầu La với mẹ mình không ra.
Công chúa Da Du Đà La
Mười năm vắng bóng sống xa Phật rồi
Dĩ nhiên lòng cũng bồi hồi
Tuy mong gặp Phật nhưng hơi ngại ngùng
Cũng vì lễ giáo một phần
Thêm vì tự trọng nên ngăn chân bà
Bà đành nhẫn nại không ra
Lên lầu cao để ngồi mà nhìn thôi,
Cổng hoàng cung thật đông người

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Cổ hương đón Phật niềm vui chan hòa.
Chợt đâu bé La Hầu La
Giờ đây mười tuổi, tìm bà thừa ngay:
“Mẹ ơi! Bà nội mừng thay
Nói con báo mẹ tin này rất vui
Cha con đã trở về rồi
Thế là con được gặp người tại đây!”
Bà ôm con trong vòng tay
Rưng rưng đôi mắt bao ngày nhớ mong
Chỉ tay xuống cổng hoàng cung
Run run giọng khê nói cùng với con:
“Hãy nhìn các vị Sa môn
Người trang nghiêm nhất lại luôn dẫn đầu
Là cha con chứ ai đâu
La Hầu La hỡi, mẹ nào dễ quên!”

*

Mười năm xa cách triền miên
Biệt tằm biệt tích ngày đêm xa vời,
Mười năm như khói mây trôi
Như chiêm bao giấc mộng đời tái tê,
Lòng bà đã lắng mọi bề
Tựa như mặt nước ao kia lặng lờ

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Giờ đây bỗng chốc bất ngờ
Ao như bị đá trên bờ ném ra
Nước lao xao, sóng loang xa
Không còn phẳng lặng như là trước đây.
Phật thời quán sát thấy ngay
Hiểu tâm ý những tháng ngày trôi pha
Phật bèn đáp lễ vua cha
Và bao đại chúng thiết tha đón mừng,
Rồi ngài vào chốn nội cung
Dẫn Xá Lợi Phất, đi cùng Mục Liên
Tới thăm lại bà vợ hiền
Sau mười năm chốn cửa thiền chia xa.
Nhìn bà Da Du Đà La
Phật đầy thông cảm, chan hòa xót thương
Lặng yên, dáng vẻ nghiêm trang
Nhưng trong ánh mắt vô vàn từ bi.
Bà thời nhìn Phật đứng kia
Nửa như hờn dỗi, nửa thì yêu thương
Tâm rối loạn, lòng ngổn ngang
Rồi bà bật khóc, đôi hàng lệ rơi,
Phật nhìn, đứng lặng yên thôi
Để cho bà khóc sâu với đôi phần.
Khi cơn xúc động lắng dần
Bà bèn bưng ngọc nhận chân ra rằng
Giờ đây có một đường ngăn
Bà cùng Phật không thể khẳng khít rồi
Phật nào có thể thốt lời
Ngọt ngào an ủi như người chồng đầu.
Bà bèn lặng lẽ cúi đầu
Lau khô nước mắt thấm sâu vừa sa,
Đưa tay đỡ La Hầu La
Cùng quỳ xuống trước Phật và lặng thinh.

*

Bấy giờ Phật mới trần tình
Nói cùng bà, giọng chân thành thiết tha:
“Chính vì thiếu sót của ta
Khiến nàng bao tháng ngày qua muộn phiền,

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Từ vô số kiếp luân phiên
Ta hằng mang một lời nguyện độ sinh
Giờ đây bản nguyện đạt thành
Mong nàng thông cảm, chớ đành trách ta,
Xin đừng ủ dột nét hoa
Hãy vui với nguyện cao xa giúp đời!"
Rồi nhìn con, Phật tiếp lời:
"La Hàu La đã lớn rồi! Mau ghê!"
Lời từ ái, giọng vỗ về
Dạt dào tình cảm, tràn trề lòng thương.
La Hàu La lại ngượng ngừng
Kêu "cha" với Phật nghe chừng khó khăn
Vì người trông tựa ông thần
Từ bi nét mặt, thêm phần trang nghiêm,
Thông minh nên chú hiểu liền
Phật nay nào phải cha riêng của mình,
Phật là một đấng cha lành
Cha chung được khắp chúng sinh tôn sùng.

3- CHÚ SA DI ĐẦU TIÊN

Thời gian ngụ ở hoàng cung
Phật luôn kề cận sống cùng chư Tăng
Trong bầu không khí nghiêm trang
Không bày mỹ nữ, không hàng cung nga
Chẳng đàn hát, chẳng múa ca
Rượu chè, yến tiệc tránh xa hết rồi.
Chỉ sau một ít ngày thôi
Phật đưa Tăng chúng xa rời hoàng gia
Tới công viên Ni Câu Đà
Ngoại ô chốn đó thật là thuận duyên.
La Hàu La đã dần quen
Không còn sợ sệt cạnh bên cha mình
Ngây thơ cậu nói tâm tình
Ước mong sống cạnh cha lành mãi thôi.
Thiêng liêng phụ tử tình người
Phật bèn từ ái trả lời con ngay:

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

“La Hầu La! Cũng có ngày
Ta cho con được ở hoài bên ta!”
Quả tình sau đó không xa
La Hầu La được xuất gia theo Ngài.
Nguyên vì mẹ cậu lâu nay
Nghĩ về Phật mãi, lòng đầy nhớ mong
Nên bà thường tập cho con
Đã thêm dặn dĩ miệng còn rất lạnh.
Một hôm bà bảo con mình:
“Theo cha cho lẹ, xin nhanh gia tài
Đó là tài sản tuyệt vời
Chắc rằng con sẽ được Ngài ban cho!”
Trưa hôm ấy từ ngoại ô
Phật và Tăng chúng đi vô trong thành
Sau khi khát thực an lành
Phái đoàn của Phật rời thành đi ra

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Về công viên Ni Câu Đà
La Hầu La chợt bất ngờ theo luôn
Thốt lời thổ thê cầu mong:
“Phật ơi! Xin Phật cho con gia tài!”
Con theo chân Phật xa rồi
Nhìn theo mẹ bỗng bồi hồi xót xa
Công chúa Da Du Đà La
Nghĩ con có thể xuất gia mà buồn
Thế là héo hắt tâm hồn
Thương con nước mắt trào tuôn hàng giờ.

*

Phật về tới Ni Câu Đà
Mời thầy Xá Lợi Phất nhờ giúp luôn:
“La Hầu La đang theo chân
Xin tôi tài sản thế nhân thường tình
Tôi không muốn cho con mình
Hưởng phần tài sản mong manh chóng tàn
Gia tài tạm bợ vô ngần
Mà tôi muốn cháu hưởng phần thanh cao
Với chân hạnh phúc dạt dào
Gia tài quý báu của nào sánh ngang
Đó là Phật pháp, đạo vàng
Nhờ thầy nhận cháu vào hàng xuất gia!”
Khi xuống tóc La Hầu La
Phật nhờ người giúp rất là thuận duyên
Nhờ tay thầy Mục Kiền Liên
Mây lành giảng phủ khắp triền non xa.
Rồi Phật dạy La Hầu La
Lạy thầy Xá Lợi Phất và tôn ngay
Làm thầy truyền giới! Lành thay!
La Hầu La kể từ nay dự phần
Theo chân Phật, nhập giáo đoàn
Là người thứ nhất trong hàng Sa di.

*

Phật từng nghĩ trước mọi bề
Tương lai ngôi báu sẽ về tay con
La Hầu La tuổi còn non

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Làm sao cang đáng cho tròn chức năng
Trị thiên hạ thật khó khăn
Phật bèn phương tiện rõ ràng: “xuất gia”.
Công chúa Da Du Đà La
Biết con nay đã xa nhà, hết vui,
Vua Tịnh Phạn cũng vậy thôi
Cũng buồn nhớ cháu nội hoài sớm trưa,
Vua tìm Phật trút tâm tư:
“Trẻ em phải có phép từ phụ huynh
Xuất gia thì mới hợp tình!”
Phật nghe hợp lý, đặt thành lệ chung.

4- TUỔI TRẺ NGHỊCH NGỢM

La Hầu La xuất gia xong
Tu như người lớn vô cùng khó sao
Lớn lên mười mấy tuổi đầu
Làm thời chăm chỉ, tu nào trang nghiêm
Vui đùa, nghịch ngợm liên miên
Nói lời dối gạt gây phiền mãi thôi.
Khách tìm thăm Phật lắm người
Từ xa lặn lội tới nơi chốn này

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Hỏi thăm thời chú chọc ngay
Chỉ đường dối trá ra tay ghẹo người
Phật một nơi, chỉ một nơi
Đường đi qua lại xa vời khó khăn
Khách thăm mệt nhọc vô vàn
Lại không gặp Phật, lỡ làng chuyến đi.
La Hầu La nghịch thoả thuê
Lại thêm bướng bỉnh chẳng hề sợ ai
Không hề nhận lỗi lầm sai
Đây là ảnh hưởng từ thời trẻ thơ
Nhớ hồi vương giả khi xưa:
“Ta là con Phật, cháu vua trong triều!”
Còn người lớn chỉ một điều
Luôn luôn dễ dãi nuông chiều chú thôi.
Tiếng đồn về chú lần hồi
Đến tai đức Phật khiến Ngài bận tâm
Ngài phiền lòng, muốn đích thân
Tới nơi dạy dỗ khuyên răn tức thì.

5- SỰ RĂN DẠY NGHIỆM KHẮC CỦA PHẬT

Một hôm Phật quyết định đi
Một mình Ngài tới, uy nghi vô vàn,
La Hầu La bèn vội vàng
Sửa sang y áo nghiêm trang đón Ngài,
Phật vào, nghiêm nghị, khoan thai
Chú đi lấy nước Ngài ngồi rửa chân.
Phật lặng yên chẳng nói năng
Rửa chân xong mới nhẹ nhàng hỏi ngay:
“La Hầu La! Chậu rửa đây
Bây giờ uống nước trong này được không?”
“Nước dơ rồi, bạch Thế Tôn
Làm sao uống được, nước còn sạch đâu.”
Phật bèn dạy: “Đúng vậy sao
Con nay cũng giống nước nào khác chi
Con từng thọ giới Sa di

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nhưng tu tập chẳng chút gì siêng năng
Không làm trong sạch thân tâm
Lời không thận trọng mỗi lần nói ra
Suốt ngày dối gạt người ta
Bày trò trên ghẹo gần xa muộn phiền,
Tâm con tam độc đảo điên
Tạo ra cái bản triền miên đầy đủ
Khác gì nước bản trong đây
Không ai dùng được nước này nữa đâu!”

*

La Hầu La đứng cúi đầu
Lặng im, hổ thẹn, dám nào ngược lên
Đến khi nghe lệnh Phật truyền
Nói bưng nước bản đổ liền, tiếc chi
Bấy giờ chú mới dám đi
Đổ xong mang chậu không kia vào phòng.
Phật liền hỏi: “Chậu trống không
Cơm ăn nếu đựng ở trong chậu này
Thời con ăn được không đây?”

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Chú bèn kính cẩn thưa ngay đôi lời
Rằng trong chậu bần quá trời
Cơm canh chứa đựng ai người dám ăn.
Phật bèn lên tiếng khuyên răn:
“Con so với chậu muôn phần giống nhau,
Xuất gia thời đã khá lâu
Con không tu tập đạo màu cho chuyên
Giới, Định, Tuệ chẳng tiến thêm
Còn Thân, Miệng, Ý não phiền mãi gây
Không hề gột sạch lâu nay
Trong tâm cái bần vẫn đầy biết bao
Còn đâu có chỗ trống nào
Thức ăn đạo lý chứa vào được thêm!”

*

Nói xong Phật vẻ trang nghiêm
Đưa chân đá nhẹ chậu liền lặn xa
Rồi ngài hỏi La Hầu La:
“Con e sợ chậu bể ra không nào?”
Chú thưa chậu bần, góm sao
Một đồ vật xấu ai nào quan tâm
Cho dù bể chẳng ai cần
Không ai tiếc chậu rửa chân bần này.
Phật nghe xong liền dạy ngay:
“Con không tiếc chậu! Đúng thay vô ngần!
Con nào khác chậu rửa chân
Chẳng ai mền tiếc và cần con đâu
Con tu hành, học đạo màu
Nhưng không gìn giữ chút nào oai nghi
Cột đùa, dối trá làm chi
Chỉ mang kết quả xấu về mà thôi
Không ai thương mền nữa rồi
Con đường giác ngộ xa vời cách gần
Đến khi lìa cõi dương gian
Vẫn còn mê ám! Vô vàn thảm thương!”

*

La Hầu La thấy ngượng ngùng
Ăn năn, xấu hổ, thẹn thùng xiết bao

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Trong lòng tự hứa về sau
Ra công nỗ lực để mau sửa mình
Âm thầm phát nguyện chân tình
Thân tâm đổi mới mong thành đạt ngay.
Kể từ ngày đó lạnh thay!
La Hầu La tiến bộ ngày một thêm
Lỗi lầm tuổi trẻ tránh liền
Thành con người mới đáng khen mọi đường.

6- SA DI ĐƯỢC PHÉP Ở CHUNG PHÒNG VỚI TỶ KHEO

Một ngày quét dọn sân vườn
Quét xong nghe giảng Pháp thường rất lâu
Về phòng mình gần canh trâu
La Hầu La thấy phòng sao có người
Khách Tăng trú ngụ mất rồi,
Tăng đoàn quy định mỗi nơi một người,
Chú đánh đi chỗ khác thôi
Chạy vào trú ẩn nơi hời hám này
Cầu tiêu ở kế cận đây
Tránh mưa đang xối xả ngay trên đầu
Tỏ ra nhẫn nhục dài lâu
Ngồi thiền an tịnh có đâu muộn phiền
Giữ tâm ý thật an nhiên
Dù trong hoàn cảnh ban đêm phũ phàng.
Sự tiến bộ thật rõ ràng,
Phật hay biết chuyện vội vàng kêu ra:
“Hãy về tịnh thất với ta
Để mà tạm trú cho qua đêm này!”
Phật ra huấn thị từ nay
Sa di được trú cùng thầy hai đêm.

*

Thầy Xá Lợi Phật thường xuyên
Hay đi hoằng Pháp cho nên vắng nhà
Khiến đệ tử La Hầu La
Không người chăm sóc, lơ là đường tu,

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Nay thầy luôn dắt theo trò
Cận kề dạy dỗ mong cho tốt lành.
La Hầu La tiến bộ nhanh
Theo thầy khắp chốn, tu hành rất siêng
Hết nghe Pháp lại ngồi thiền
Độ sinh kinh nghiệm học thêm hàng ngày.

7- ĐỨC NHẪN NHỤC

Một hôm chú bước theo thầy
Vào thành khát thực gặp tay hoang đàng
Du côn lấy cát dưới mương
Bỏ vào bát chú trên đường đi qua,
Dùng gậy đánh chú xốt xa
Khiến cho máu nhỏ giọt ra trên đầu.
Chú căm giận lộ ra mau
Chợt nghe thầy dạy đạo màu bên tai:
“Phải luôn nhẫn nhục ở đời
Lòng từ phát triển, xa rời hận sân

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thương yêu mọi loại xa gần
Chớ kiêu, chớ hận mỗi lần khen chê!”
Chú nghe, nhịn nhục bước đi
Bị người thóa mạ chẳng hề nổi sân,
Về tu viện chú tịnh tâm.
Phật nghe, khen ngợi, ân cần dạy thêm:
“Thế gian đối nghịch triền miên
Giân ngay, xấu tốt, ác hiền chống nhau
Người tu nhẫn nhục trước sau
Đường tu giải thoát sẽ mau viên thành!”

8- CON ĐƯỜNG KHAI NGỘ

La Hầu La rất thông minh
Tu hành tinh tấn tiến nhanh rất nhiều
Hai mươi tuổi thọ Tỳ kheo
Trang nghiêm, đường bệ, nổi theo gót thầy
Dụng công tu tập hàng ngày
Giờ đây cung cách phô bày uy nghi.
Nhưng thời gian mãi trôi đi
La Hầu La chẳng ngộ gì được thêm
Vì nguồn “vương giả” chưa quên
Vì Tăng đoàn cứ ngợi khen đủ điều

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Chú nghe tăng bốc sớm chiều
Hãy còn tuổi trẻ nên nhiều động tâm
Chú dù tinh tấn bội phần
Vẫn không chứng ngộ, vẫn cần tiến xa.
Rồi Đại đức La Hưu La
Một ngày được Phật chỉ ra con đường:
“Quán rằng sắc ấy vô thường
'Thọ, Tưởng, Hành, Thức' chẳng vương lại gì,
Thân tâm cũng vậy khác chi
Vô thường vạn vật nhớ ghi nằm lòng!”

*

Nghe lời Phật dạy vừa xong
Tâm hồn Đại đức bỗng bừng sáng ra
Tìm nơi vắng vẻ lánh qua
Ngồi trong tư thế như tòa hoa sen
Tập trung tâm ý vững bền
Bao lời Phật dạy quán liền một khi
Quán bất tịnh, quán từ bi
Sạch tâm tham dục, sạch bề hận sân;
Quán thêm trí tuệ sáng ngời
Để mong chuyển hoá các mầm si mê;
Đếm hơi thở nhẹ mọi bề
Cho tâm loạn động tức thì được yên;
Sâu vào đại định, đủ duyên
Thế là dứt sạch não phiền vây quanh
Đạo quả giải thoát tới nhanh
Hoát nhiên đại ngộ đạt thành. Lành thay!
Phật vừa đến, khen ngợi ngay:
“Thầy là đệ tử Như Lai mong cầu
Oai nghi, tế hạnh hàng đầu
Mật hạnh đệ nhất ai đâu sánh cùng!”

9- NHẬP NIẾT BÀN

Sau khi đã chứng ngộ xong
Địa vị tôn giả ở trong Tăng đoàn
Được đề cao rất vẻ vang

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Thêm lời kính mộ của hàng tại gia
Tín đồ khắp chốn gần xa
Cúng dường hoan hỉ thật là thành tâm.
Thầy không lừng lẫy tiếng tăm
Chuyên tu “*mật hạnh*” âm thầm một nơi:
“Suốt ngày kín tiếng lặng hơi

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Giảm phần tiếp xúc với người chung quanh
Chuyện vô ích chẳng tốt lành
Tránh đi không nói, không tranh luận gì
Bao nhiêu giới luật nghiêm trì
Im lìm tu tập rất chí kiên cường.”
Ngoài ra đáng vẽ đường hoàng
Nằm, ngồi, đi đứng, nói năng nhu hòa
Trang nghiêm hình tượng phô ra
Xứng danh bậc nhất thật là “*oai nghi*.”
Lại thêm thầy mãi khắc ghi
Những điều đức hạnh thực thi nhiệt tình
Dù nhỏ nhặt, miễn tốt lành
Đứng đầu “*tế hạnh*” vinh danh tuyệt vời.

*

Nói chung suốt cả cuộc đời
Tuy không sôi nổi, bao lời ngợi ca.
Và tôn giả La Hầu La
Cuối đời, nhập diệt trước cha mẹ rồi
Khoảng năm mươi một tuổi đời.
Mãn phần sớm muộn ai người quan tâm
Mục tiêu quan trọng tối cần
Chính là giác ngộ bản thân của mình!

Mục Lục

Lời nói đầu	1
Tôn giả Xá Lợi Phất	3
Tôn giả Mục Kiền Liên.....	19
Tôn giả Phú Lâu Na	35
Tôn giả Tu Bồ Đề	53
Tôn giả Ca Chiên Diên	67
Tôn giả Đại Ca Diếp	83
Tôn giả A Na Luật	97
Tôn giả Ưu Ba Li	111
Tôn giả A Nan	125
Tôn giả La Hầu La	143
Mục Lục	161

Tài liệu tham khảo

(1)

“MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA PHẬT”

Nguyên tác Hán văn: Tinh Vân Pháp Sư

Dịch: Cư sĩ Hạnh Cơ

Hiệu đính: Nữ cư sĩ Tịnh Kiên

(2)

“THẬP ĐẠI ĐỆ TỬ PHẬT THÍCH CA”

Lời: Thái Thuận

Tranh: Trường Quán

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

CÙNG MỘT SOẠN GIẢ

Tâm Minh Ngô Tăng Giao

* **MƯA XUÂN** (SPRING RAIN)

(Tập thơ chuyển ngữ Anh-Việt) (2001)(2015)

* **ĐÀ LẠT NGÀY THÁNG CŨ**

(Tuyển tập hoài niệm về Đà Lạt) (2010)(2016)

SÁCH ẤN TỔNG:

1) TRUYỆN CỔ PHẬT GIÁO 1

(Truyện thơ, tập 1) (2001)(2002)

2) TRUYỆN CỔ PHẬT GIÁO 2

(Truyện thơ, tập 2) (2002)

3) CUỘC ĐỜI ĐỨC PHẬT THÍCH CA

(Truyện thơ) (2002)(Australia 2005)(2013)(2016)

4) KINH PHÁP CÚ (DHAMMAPADA)

(Chuyển dịch thơ) (2003)(2012)(2014)

5) TRUYỆN CỔ PHẬT GIÁO 3

(Truyện thơ, tập 3) (2004)

6) 101 TRUYỆN THIỀN

(Chuyển ngữ “101 Zen Stories by Kakuan”)(2004)

7) TẶNG MỘT VÀNG TRẮNG

(Tập truyện Thiền, chuyển thơ) (2004)

8) TRUYỆN THƠ TIỀN THÂN ĐỨC PHẬT

(Tập 1: Quỷ Trong Sa Mạc) (2004)

9) TRUYỆN THƠ TIỀN THÂN ĐỨC PHẬT

(Tập 2: Kế Hoạch Hoàng Tử) (2005)

10) TÌM HIỂU KINH PHÁP CÚ

(Dhammapada) (2006)(VN 2006)

11) TRUYỆN THƠ TIỀN THÂN ĐỨC PHẬT

(Tập 3: Khỉ Và Cá Sấu) (2006)

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

12) TRUYỆN THƠ TIỀN THÂN ĐỨC PHẬT

(Tập 4: Ấn Sĩ Khổ Hạnh) (2007)

13) KINH BÁCH DỤ

(Chuyển thơ) (2007)(2014)

14) QUAN ÂM THỊ KÍNH

(Truyện thơ) (2008)(VN 2008)(2014)

15) MOTHER'S LOVE-TÌNH MẸ

(HƯƠNG MÙA VU LAN)

(Tập thơ chuyển ngữ Anh-Việt) (2008)(2014)

16) MỤC LIÊN - THANH ĐỀ

(Truyện thơ) (2009)(2015)

17) PHẬT DẠY LUYỆN TÂM NHƯ CHẼN TRÊU

(Biên soạn và chuyển ngữ) (2010)(VN 2010)

18) PHẬT PHÁP CHO TRẺ EM (Dharma for Children)

(Biên soạn và chuyển ngữ Anh-Việt)

(2011)(2012)(2013)(2014)(VN2016)

19) NGỤ NGÔN THIỀN NGÀY NAY

(Chuyển ngữ "Zen Fables For Today" của Richard McLean) (2011)(2013)

20) NIẾT BÀN

(Chuyển ngữ "Nirvana In A Nutshell" của Scott Shaw)

(2010) (2011) & (VN 2010)

21) MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

(Truyện thơ) (2012)

22) VẮNG TIẾNG CHUÔNG CHÙA

(Tập ghi) (2014)(VN 2016)

MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT

Soạn giả: NGÔ TĂNG GIAO
Pháp danh: Tâm Minh

- * Sinh ra tại Hà Nội
- * Trưởng thành tại Sài Gòn
- * Lập nghiệp tại Đà Lạt
- * Gia nhập Luật Sư Đoàn
Toà Thượng Thẩm Sài Gòn (1962)
- * Tham gia Ban Giảng Huấn
Viện Đại Học Đà Lạt (1966)
- * Định cư tại Virginia, USA (1989)

Soạn giả không giữ bản quyền.
Hoan nghênh tái bản hoặc phổ biến
dưới bất kỳ hình thức nào khác.

Liên lạc soạn giả:
giaongo@msn.com

CÙNG MỘT SOẠN GIẢ Tâm Minh Ngô Tằng Giao

SÁCH

- * **MƯA XUÂN** (SPRING RAIN) (Tập thơ chuyển ngữ Anh-Việt) (2001) (2015)
- * **ĐÀ LẠT NGÀY THÁNG CŨ** (Tuyển tập hoài niệm về Đà Lạt) (2010) (2016)

SÁCH AN TÓNG

1. **TRUYỆN CỔ PHẬT GIÁO 1** (Truyện thơ, tập 1) (2001) (2002)
2. **TRUYỆN CỔ PHẬT GIÁO 2** (Truyện thơ, tập 2) (2002)
3. **CUỘC ĐỜI ĐỨC PHẬT THÍCH CA**
(Truyện thơ) (2002) (Australia 2005) (2013) (2016)
4. **KINH PHÁP CÚ** (DHAMMAPADA) (Chuyển dịch thơ) (2003) (2012) (2014)
5. **TRUYỆN CỔ PHẬT GIÁO 3** (Truyện thơ, tập 3) (2004)
6. **101 TRUYỆN THIỀN** (Chuyển ngữ "101 Zen Stories by Kakuan") (2004)
7. **TẶNG MỘT VÀNG TRẮNG** (Tập truyện Thiền, chuyển thơ) (2004)
8. **TRUYỆN THƠ TIỀN THÂN ĐỨC PHẬT** (Tập 1: Quỷ Trong Sa Mạc) (2004)
9. **TRUYỆN THƠ TIỀN THÂN ĐỨC PHẬT** (Tập 2: Kế Hoạch Hoàng Tử) (2005)
10. **TÌM HIỂU KINH PHÁP CÚ** (Dhammapada) (2006) (VN 2006)
11. **TRUYỆN THƠ TIỀN THÂN ĐỨC PHẬT** (Tập 3: Khỉ Và Cá Sấu) (2006)
12. **TRUYỆN THƠ TIỀN THÂN ĐỨC PHẬT** (Tập 4: Ân Sĩ Khổ Hạnh) (2007)
13. **KINH BÁCH DỤ** (Chuyển thơ) (2007) (2014)
14. **QUAN ÂM THỊ KÍNH** (Truyện thơ) (2008) (VN 2008) (2014)
15. **MOTHER'S LOVE-TÌNH MẸ** (HƯƠNG MÙA VU LAN)
(Tập thơ chuyển ngữ Anh-Việt) (2008) (2014)
16. **MỤC LIÊN - THANH ĐỀ** (Truyện thơ) (2009) (2015)
17. **PHẬT DẠY LUYỆN TÂM NHƯ CHÂN TRẦU**
(Biên soạn và chuyển ngữ) (2010) (VN 2010)
18. **PHẬT PHÁP CHO TRẺ EM** (Dharma for Children)
(Biên soạn và chuyển ngữ Anh-Việt) (2011) (2012) (2013) (2014) (VN 2016)
19. **NGỤ NGÔN THIỀN NGÀY NAY**
(Chuyển ngữ "Zen Fables For Today" của Richard McLean) (2011) (2013)
20. **NIẾT BÀN** (Chuyển ngữ "Nirvana In A Nutshell" của Scott Shaw)
(2010) (2011) & (VN 2010)
21. **MƯỜI VỊ ĐỆ TỬ LỚN CỦA ĐỨC PHẬT** (Truyện thơ) (2012) (2016)
22. **VÀNG TIẾNG CHUÔNG CHÙA** (Tập ghi) (2014) (VN 2016)